



Uczymy się pokory, miłości, wytrwałości

Rozmowa z ks. dr. Grzegorzem Brudnym, proboszczem Parafii
Ewangelicko-Augsburskiej w Lublinie



: Kamala

ANALIZA Jest wiele problemów, z którymi Ameryka sobie nie radzi – Rozmowa z prof. Andrzejem Podrazą, specjalistą od stosunków

Artur Siekaczyński

• Za tydzień o tej porze prawdopodobnie będziemy już znali nowego prezydenta, czy też prezydentkę Stanów Zjednoczonych. Jakie są rokowania?

– Dosyć trudne, bo jeszcze kilka dni temu powiedziałbym, że raczej Donald Trump. Jakkolwiek nie zdziwiłbym się, jakby wygrała Kamala Harris. Teraz troszeczkę te nastroje w Stanach Zjednoczonych się zmieniają. Jest tak wiele różnych zmiennej, które wpływają na to, jakie decyzje zostaną podjęte przez wyborców.

Przed wszystkim w tych stanach wahających się naprawdę trudno jest to przewidzieć. Po tym ostatnim wydarzeniu, czyli

po wiecu w Madison Square Garden Donalda Trumpa, to jednak wydaje mi się, że nieco większe szanse ma Kamala Harris,

tutaj nawet nie jest ważne to, co mówił sam Donald Trump, ale jakie tam inne treści się znalazły. Przed wszystkim jeżeli chodzi o tego satyryka, który tam wystąpił i niezbyt dobrze mówił o ludziach pochodzących z Puerto Rico. To oczywiście może się przełożyć na głosowanie przede wszystkim w stanie Pensylwania, gdzie jest sporo tej ludności pochodzącej z Puerto Rico, a jest to stan wahający się i w zasadzie od Pensylwanii – jak niektórzy twierdzą – bardzo dużo obecnie zależy. Konkludując: trudno jest tak ostatecznie powiedzieć, jak to będzie wyglądało, nawet jeżeli byśmy traktowali to wydarzenie jako tak zwaną niespodziankę październikową, bo bardzo często mówi się o niespodziankach październikowych tuż przed wyborami.

Jeżeli wygra Kamala Harris, nie będę zdziwiony. Jeżeli wygra Donald Trump, też nie będę zdziwiony, bo naprawdę to jest 50 do 50 w tym momencie.

• To są wybory, w których na szali leży według niektórych bezpieczeństwo całego świata, czyli także naszego regionu.



– Zaczniemy może od tego, że polityka zagraniczna nie jest tematem numer jeden w tej kampanii prezydenckiej. To jest temat, który jest marginalnie poruszany przez oboje kandydatów, zarówno przez Kamalę Harris jak i przez Donalda Trumpa. Oczywiście: medialnie słyszymy różnego rodzaju wypowiedzi, ale w Stanach Zjednoczonych wyborcy i kandydaci koncentrują się na sprawach wewnętrznych, na tych problemach, które są tam naprawdę bardzo duże. Społeczne, też w jakiejś mierze ekonomiczne, natomiast sprawy bezpieczeństwa oczywiście gdzieś tam się pojawiają, ale to nie jest numer jeden.

Jeżeli chodzi o znaczenie tych wyborów dla Polski, dla regionu, dla tej części świata, to oczywiście znaczenie jest dosyć duże, ale też nie do końca wiadomo, który kandydat jest lepszy z naszego punktu widzenia. Medialnie

słyszemy, że Donald Trump jak zwykle wątpi w NATO. Chciałby szybkiego zakończenia wojny w Ukrainie, jak sam mówi: w 24 godziny zakończyłby ten konflikt. To skłania ku takim opiniom, że być może jest to jakiś deal pomiędzy Trumpem, a Putinem; że być może Stany Zjednoczone wyjdą z NATO. Tego rodzaju opinie są bardzo często wygłaszane. Z drugiej strony mamy Kamalę Harris, która mówi o kontynuacji, jakkolwiek w polityce wewnętrznej odcina się od Bidena (bo Biden jest jednak obciążeniem), natomiast jeżeli chodzi o politykę zagraniczną, to mówi o kontynuacji. Teraz jest kwestia, co jest z naszego punktu widzenia lepsze, a szczerze mówiąc tak do końca w tym momencie nie wiem.

Jeżeli chodzi o Trumpa, to jest politykiem nieobliczalnym. Takim,

który jest bardzo skoncentrowanym na własnym ego

i być może, poza tym różnym szumem medialnym, być może jednak doprowadzi do tego, że rzuci wyzwanie Putinowi i ten w jakiejś mierze wycofa się z prowadzenia działań wojennych. Albo będzie przedstawił jakiś układ, który będzie w jakiejś mierze zaakceptowany przez Rosję i przez Ukrainę. Z drugiej strony kontynuacja polityki Bidena przez

Jeżeli wygra Kamala Harris, nie będę zdziwiony. Jeżeli wygra Donald Trump, też nie będę zdziwiony, bo naprawdę to jest 50 do 50 w tym momencie – mówi prof. Andrzej Podraża

FOT. DW



Kamalę Harris też niesie ryzyko, bo pamiętajmy o tym, że ta polityka obecnie jest krytykowana przez wielu analityków i ekspertów, że ona do niczego nie prowadzi. Że prowadzi tylko do przedłużenia konfliktu, natomiast nie do zwycięstwa Ukrainy.

To jest ten generalny problem: jeżeli Ukraina nie dostaje wszystkiego co by chciała,

Harris czy Donald Trump?

w międzynarodowych z Katedry Stosunków Międzynarodowych i Bezpieczeństwa Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego w Lublinie



WYBORY 2024

Wieczór wyborczy 5 listopada zakończy trwający od kilku tygodni maraton wyborczy. Kadencję nowy prezydent rozpocznie po przeprowadzeniu wszystkich formalności 20 stycznia 2025 roku. Potrwa ona 4 lata. Obecny prezydent USA, Joe Biden, po tragicznym starcie kampanii wycofał się z wyścigu.

Kandydaci na prezydenta i wiceprezydenta Partii Demokratycznej:

- Kamala Harris / Tim Walz

Kandydaci na prezydenta i wiceprezydenta Partii Republikańskiej:

- Donald Trump / J.D. Vance

Decydujące w wyborach na prezydenta Stanów Zjednoczonych będą tak zwane swing states (stany swingujące), czyli takie, w których liczba demokratycznych i republikańskich wyborców jest mniej więcej taka sama. Wynik wyborów w stanach niezdeterminowanych ma istotny wpływ na wynik wyborów. W tym roku kluczowa najprawdopodobniej będzie Pensylwania, ale należą do nich również stany: Michigan, Wisconsin, Karolina Północna, Georgia, Arizona i Nevada,

FOT. PIXABAY

jeżeli nie może użyć tej broni do tego, żeby atakować cele w Rosji, to w zasadzie mówimy o przedłużaniu konfliktu. A to nie jest dobre także i z naszej perspektywy, dlatego, że bez względu na to, kto wygra, to za jakiś czas jednak Amerykanie będą coraz bardziej zmęczeni wspomaganie Ukrainy i być może ten kurek z pieniędzmi zakręca.

Nawet jeżeli Kamala Harris będzie prezydentem Stanów Zjednoczonych, to jest to realne niebezpieczeństwo.

• **A czy największym zaskoczeniem tych wyborów nie jest w ogóle to, że Donald Trump jest w stanie nawiązać walkę z Kamalą Harris, a wynik waży się do ostatniej chwili?**

– I tak i nie, to zależy z jakiego punktu widzenia patrzymy. Z takiego europejskiego punktu widzenia, to oczywiście przywiązujemy wagę do wielu różnych czynników, które dla Amerykanów nie mają znacze-

nia. Trzeba jednak patrzeć z punktu widzenia społeczeństwa amerykańskiego. Społeczeństwa, które jest znacząco podzielone, które ma ogromne problemy wewnętrzne, z którymi bardzo trudno się mierzyć.

Popatrzmy chociażby na stopień zaufania i ocenę Joe Bidena. W Stanach Zjednoczonych jednak jest źle oceniany przez dużą część społeczeństwa, choć gospodarka się rozwija, ale to nie przekłada się na zamożność całego społeczeństwa. To społeczeństwo jest podzielone i przeżywa wiele różnych problemów. Bardzo często ostatnio się dyskutuje kwestie kryzysu męskości w Stanach Zjednoczonych, stąd na przykład, jeżeli popatrzmy na poparcie dla obu kandydatów, to większość kobiet popiera Kamalę Harris, większość mężczyzn popiera jednak Donalda Trumpa, przede wszystkim mężczyzn nie-

wykształconych, mężczyzn pochodzących z tak zwanej prowincji, nie z wielkich miast. Dlaczego? Dlatego, że

mamy do czynienia z takim poważnym kryzysem w wielu miastach amerykańskich, gdzie kiedyś kwitł dosyć duży przemysł, teraz tego przemysłu nie ma.

W zeszłym roku kilka miesięcy spędziłem w Stanach Zjednoczonych i podróżowałem kilka razy przez miasto Gary w stanie Indiana. Jest znane choćby z tego, że to miasto rodzinne Michaela Jacksona. To miasto, które kiedyś było bardzo bogate, był tam przemysł stalowy. Ten padł u teraz tam bardzo duży wskaźnik przestępczości. Mniej więcej 1/3 domów jest albo niezamieszkałych, albo zrujnowanych, Miasto, które przeżywa ogromne

problemy i ci ludzie, którzy pochodzą właśnie z takich miast, którzy kiedyś utrzymywali całą rodzinę, którzy mieli określony dochód, to teraz ich synowie czują się całkowicie wykluczeni, bo tej pracy znaleźć nie mogą. Do tego jeszcze oczywiście trzeba wziąć pod uwagę rosnącą bardzo mocno narkomanię w Stanach Zjednoczonych. Popatrzmy chociażby na ulice San Francisco.

Jest wiele problemów, z którymi Ameryka sobie nie radzi.

• **Do tego dochodzi kwestia nielegalnej migracji na granicy z Meksykiem.**

– Donald Trump jest przez wielu traktowanych jako ta osoba, która sobie z tymi wszystkim poradzi, a Kamala Harris: nie. Tym bardziej, że partia demokratyczna bardziej się prezentuje jako taka partia kobiet. Kwestia aborcji jest bardzo mocno akcentowana. Chociaż-

by ostatnio te wypowiedzi Michelle Obamy podczas wiecu Kamali Harris. Akcentuje się tego rodzaju kwestie i tutaj jest ten podział. Absorbując od tego, czy Donald Trump jest człowiekiem, który zachowuje się moralnie czy też nie, to jednak jest on jakby przedstawicielem tej zupełnie innej części Ameryki; nie tej liberalnej, nie tej nawet lewicowej, jak to podkreśla, tylko bardziej konserwatywnej.

Pomimo tego, że ciągną się za nim różnego rodzaju skandale obyczajowe, ten podział jest bardzo mocno widoczny.

• **A grozi nam powtórka z poprzednich wyborów i tego, że przegrany będzie podważał wynik i będzie mówił o fałszerstwie?**

– Wydaje mi się, że Kamala Harris raczej zaakceptuje

wynik wyborczy, natomiast jeżeli przegra Donald Trump to mogą tego rodzaju oskarżenia ponownie się pojawić. Z tego rodzaju sytuacją mieliśmy do czynienia 4 lata temu, kiedy mówił o tym, że te wybory zostały „skradzione przez Joe Bidena i przez demokratów”.

Różnice pomiędzy kandydatami są naprawdę minimalne; wszystko mieści się właściwie w granicach błędu statystycznego. Tym bardziej, że wiele stanów nie będzie budziło żadnych wątpliwości, te wybory mają charakter pośredni, nie bezpośredni, tam zwycięzca będzie znany bez żadnych problemów, natomiast w tych tak zwanych swing states (wahających się), tam może pojawić się pewien problem. Każdy głos będzie się liczył. Jak się liczy każdy głos, to zawsze można kogoś oskarżyć o jakieś tam fałszerstwo.

Nie mówcie o śmierci, mówcie o nieśmiertelności

OBRAZY Wydaje mi się, że to jest ważne, abyśmy jako chrześcijanie potrafili zobaczyć, że śmierć jest tylko wydarzeniem, przez które musimy przejść, ale przechodząc do nieśmiertelności – mówi Tomasz Dostatni, dominikanin

Dziewięć lat temu z ojcem Janem Górą wracałem z Jamnej w okolicach Zaduszek. Jechaliśmy do Katowic, gdzie spotkaliśmy się z arcybiskupem Damianem Zimoniem, który w tych dniach kończy 90 lat. I on nam powiedział taką myśl, która mnie od tamtego czasu nurtuje. Mówił do nas, w końcu do księży, do kaznodziejów: „Nie mówcie o śmierci, mówcie o nieśmiertelności”. Wydaje mi się, że to jest ważne, abyśmy jako chrześcijanie potrafili zobaczyć, że śmierć jest tylko wydarzeniem, przez które musimy przejść, ale przechodząc do nieśmiertelności. Wydaje mi się, że my ciągle o tym zapominamy. Boimy się śmierci i to jest oczywiste. Boimy się cierpienia i to jest oczywiste.

Ale musimy w sobie, jako chrześcijanie, nieść nadzieję i nieść wiarę, że z momentem śmierci nasza wędrówka się nie kończy.

Za co dziękować

Tu trzeba sobie drugą rzecz powiedzieć: wszyscy jesteśmy równi w odniesieniu do śmierci i wszyscy ten próg musimy przejść w taki czy w inny sposób. Ale ten czas zaduszkowy, czas pogrzebów najbliższych, w których uczestniczymy – to jest taki czas, żebyśmy potrafili dzie-



FOT. MAKORZATA SULISZ

kować za ludzi, z którymi żyliśmy, którzy byli naszymi rodzicami, krewnymi, przyjaciółmi. Za co dziękować?

Dziękować za dobro, za miłość, którą od nich doświadczaliśmy. Śmierć, czas pogrzebu, to jest taki moment, że powinniśmy powiedzieć: dziękuję.

I teraz takie króciutkie obrazy.

Nicość nicości

Przed laty uczestniczyłem w wystawie w Muzeum Narodowym w Poznaniu, która nazywała się „Vani-

tas vanitatis” czyli marność marności, nicość nicości. Wystawa pokazywała polską, barokową tradycję odchodzenia, umierania, wielkich pogrzebów. Zapamiętałem dwie rzeczy z tej wystawy. Po pierwsze zapamiętałem portrety trumienne. To jest polska tradycja, nieznana poza naszym krajem. Nie było wtedy fotografii, nie było telewizji, nie było internetu, a rody szlacheckie czy ziemiańskie chciały zachować twarz, zachować portret zmarłego, który umieszczano na trumnie, ale nie wkładano

ich do grobu. Pozostawały w domach, dworach, pałacach.

A drugi moment związany z tą wystawą, to barokowa tradycja tańca śmierci. Na tych, do dziś zachowanych obrazach śmierć bierze w taniec każdego człowieka. Myślę, że to warto sobie w zaduszkowym czasie przypominać.

Najpiękniejsza modlitwa

Kiedy uczestniczę w pogrzebie kogoś bliskiego czy kogoś chowam, to często przypominam taki fragment z Wyznań św. Augustyna; jed-

nej z najważniejszych ksiązek chrześcijaństwa. Oto umiera matka św. Augustyna, Monika. Traci przytomność, jest w lekkim letargu, w pewnym momencie odzyskuje przytomność, widzi zatroskanego Augustyna, widzi całą rodzinę i wtedy mówi takie słowa: Nieważne, gdzie mnie pochowacie, ważne byście pamiętali o mnie przy mszy świętej. To stara tradycja mówiąca o tym, że najpiękniejszą modlitwą za zmarłych jest msza święta.

Obraz z Lublina

To jest Jan Kochanowski, który zmarł w Lublinie. To są jego „Treny”, najpiękniej wyrażony w literaturze polskiej żal związany ze śmiercią córki. „Treny” pokazują ból, pokazują cierpienie. Odejście każdego człowieka to jest jego „zniknięcie”: „Wielkie uczyniła pustki w domu moim, moja droga Orszulo, tym zniknięciem swoim”.

Podobne odczucia po latach przedstawiał Roman Brandstaetter po śmierci swojej żony. Poezja jest takim miejscem, gdzie moment rozłąki jest przedstawiony w sposób najbardziej dojmujący.

Śpieszmy się kochać ludzi, tak szybko odchodzą

Ostatni obraz, najbardziej znany, często cytowany. To

jest ksiądz Jan Twardowski, kiedy mówi: „Śpieszmy się kochać ludzi, tak szybko odchodzą”. Zawsze proponuję, że jak ktoś jest w Warszawie, na Krakowskim Przedmieściu, to obok kościoła Wzytek, w takim małym parku jest ławeczka ks. Jana Twardowskiego z jego rzeźbą. Można sobie usiąść na tej ławeczce, można nacisnąć taki guzik i ks. Jan czyta wiersze, między innymi ten o tym, że spieszyć się kochać ludzi. I znowu, trochę tak jak w przypadku tej córeczki Jana Kochanowskiego – bez względu na to, ile ma lat umierający – to zawsze w nas pozostaje, obok dziękczynienia, moment zastanowienia: czy myśmy naszych najbliższych na tyle kochali, bo oni szybko znikają.

Na koniec chciałbym zacytować fragment Ewangelii św. Jana, który na pogrzebach jest od czasu do czasu czytany. Chrystus mówi, że kto widzi Ojca i wierzy w niego, ma życie wieczne, a ja go wskreszę w dniu ostatecznym. Teraz na końcu wracam do początku: śmierć, ale nieśmiertelność czyli życie wieczne czyli zmartwychwstanie. To jest chrześcijańska perspektywa, o której powinniśmy pamiętać, kiedy pójdziemy na groby ze zniczem.

WYSŁUCHAŁ WALDEMAR SULISZ

Poczucie ciągłości, przynależność

WYWIAD Ludzie cały czas próbują oswoić temat tego, co jest nieuniknione i ostateczne. Próbom oswojenia bezwzględnie towarzyszy psychoterapeuta z Lublina

Waldemar Sulisz

Śmierć to...

– To pytanie nurtuje ludzkość, odkąd pewnie istnieje. Kulturowo próbują sobie ludzie ze śmiercią radzić na różne sposoby. Próbują temat śmierci zgłębić używając metod magicznych, metod naukowych, badając człowieka w stanie śmierci klinicznej, szukając odpowiedzi co tam po śmierci jest. Cały czas próbują oswoić temat tego, co jest nieuniknione i ostateczne. Próbom oswojenia bezwzględnie towa-

rzyszy lęk przed tym, co tak naprawdę jest nieznane. Nie wiemy, co jest po drugiej stronie, czy jest druga strona. Nie wiemy co się z nami dzieje, kiedy odchodzimy.

Najróżniejsze religie próbują to tłumaczyć, próbują wspierać swoich wiernych.

Śmierć jest nieuchronna.

– Tak, rodzi się po to, żeby umrzeć. Z każdym dniem swojego życia jesteśmy bliżej końca. Ale śmierć jest także doskonałym nauczycielem życia. Kiedy zdajemy sobie

sprawę z tego, że jesteśmy śmiertelni, kiedy pogłębiałyśmy swoją wiedzę na temat tego, że kiedyś nadejdzie koniec to często potrafimy wszystko przewartościować.

Przewartościować to, co robiliśmy, to, jak się zachowywaliśmy. Jest takie powiedzenie: żyj tak, jakby ten dzień był ostatnim w twoim życiu. To zdanie mówi o tym, że świadomość tego końca jest w stanie spowodować, że potrafimy żyć pełnią życia. Potrafimy żyć lepiej. Potrafimy pogłębiać naszą świadomość i refleksję.

Ludzie, którzy inwestują w swój rozwój na różnego rodzaju ścieżkach duchowych, ci którzy pogłębiają swoją świadomość dotyczącą tego, że jesteśmy śmiertelni – ci ludzie żyją dużo bardziej pełniej i głęboko. Potrafią dużo lepiej wykorzystywać ten czas, który mają do spędzenia, tutaj na ziemi.

A jeśli pojawia się śmierć w naszej rodzinie?

– My często powtarzamy, że jeśli pojawia się śmierć w rodzinie, to często dla pozostałych staje się nauczycielem życia. Ta śmierć uczy

wartości, pokazuje co tak naprawdę jest w życiu ważne. Potrafimy wtedy zobaczyć sens naszego zachowania, sens relacji, wartość drugiego człowieka.

Smutne jest to, że tak wiele kultur stara się uciekać od świadomości śmierci.

Nawet ten Halloween, który staje się coraz bardziej popularny u nas, przy pomocy którego ludzie próbują sobie radzić ze świadomością nieuchronnego, próbują ją rozśmieszyć, obłaskawić –

powoduje, że to jest ucieczka, a nie pogłębienie świadomości naszego bytu istnienia. A przecież zaangażowanie się w świadomość naszej śmiertelności może zaowocować rozwojem. Może pogłębić naszą świadomość życia. Tak to jest, że im bardziej potrafimy być świadomi śmierci, tym bardziej jesteśmy świadomi naszego życia.

Można zatem bardziej świadomie przeżywać Święto Zmarłych?

– W każdej kulturze są dni poświęcone naszym przodkom czy zmarłym.

Nie wiemy, czy jutro staniemy do nowego dnia

WYWIAD Chciałem powiedzieć o trzech śmierciach. Dwóch można się bać, jednej niekoniecznie – rozmowa z ks. dr. Grzegorzem Brudnym, proboszczem Parafii Ewangelicko-Augsburskiej w Lublinie

Waldemar Sulisz

Znakiem rozpoznawczym kościoła przy Ewangelickiej są tablice trumienne, obecnie wyeksponowane na ścianach świątyni pod chórem.

– Jest ich w tej chwili około osiemdziesiąt. Zostały wykonane ze szlutowanej blachy, srebrzonej lub pozłacanej.

Zostały odnalezione w latach osiemdziesiątych XX wieku podczas porządkowania strychu kościoła.

Znajdowały się w drewnianych skrzyniach. W sumie tych tablic jest około 350. Te, które były w bardzo złym stanie, nie zostały poddane konserwacji.

Tablice umieszczano na trumnach?

– Są dwie teorie na ten temat. Pierwsza mówi, że na trumnach, druga: że wieszano je na krzyżach wbijanych do grobu. Tablica taka wisiała na krzyżu do momentu, aż rodzina nie wyposażyła grobu w murowany pomnik. Mogło być też tak, że każda tablica miała swoją „bliźniaczkę”: jedna chowana była wraz z trumną do grobu, a druga – na pamiątkę pochowanej osoby – przynoszona

z powrotem do kościoła. Tablice te były zdobione ornamentyką kwiatową lub postaciami aniołów.

Co to jest Niedziela Wieczności?

– Jest to ostatnia niedziela Roku Kościelnego. W kościele ewangelickim jest obchodzona jako niedziela wspomnieniowa. Wtedy w parafii w Lublinie, ale też w innych parafiach ewangelickich, wyczytywane są personalia osób, które odeszły w czasie kończącego się Roku Kościelnego. Po kazaniu, jeszcze stojąc na ambonie, wyczytuję z imienia i nazwiska te osoby.

Przypominam, kim były, w jakim wieku zmarły, przytaczam odpowiedni werset biblijny.

Wspomnienie takie zakończone jest modlitwą o pokój dla tych, którzy pozostali tu na ziemi, a także błogosławieństwem. Wspominając, przede wszystkim dziękujemy za te właśnie osoby, które wiele wniosły w nasze życie i w jakiś sposób je ubogaciły. W tym roku Niedziela Wieczności wypada 24 listopada 2024 roku.

A co dzieje się 1 listopada w kościele ewangelickim?

– Obchodzimy wtedy dzień zwany Pamiątką Umarłych. Wierni zbierają się wtedy na



FOT. DW

cmentarzach, lub w kaplicach cmentarnych, by rozważać teksty mówiące o naszym zmartwychwstaniu, czyli o czasach ostatecznych.

Przystanek Śmierć jest przystankiem końcowym i przejściem. Dokąd?

– Musimy mieć świadomość, że mówienie o śmierci, o tym co czeka nas po doczesnym życiu, jest obciążone ryzykiem.

Nie mamy bowiem wglądu w to, co się stanie po przekroczeniu progu śmierci. Możemy tylko, albo aż, wierzyć w to, co Biblia mówi nam

o zbawieniu i życiu wiecznym.

Czyli życiu w bliskości Boga. Stanięciu twarzą w twarz w jego obecności. **Skoro śmierć jest początkiem drogi do spotkania z Bogiem to nie powinniśmy się śmierci bać?**

– Chciałem powiedzieć o trzech śmierciach. Dwóch można się bać, jednej niekoniecznie. Pierwsza z nich to śmierć duchowa, która niepokoi. To ta, która następuje po tym, kiedy człowiek sprzeniewierzy się Bogu, nie dba o relacje z Nim, nie zależy mu na tym. Tej duchowej śmierci należy się bać, ale trzeba

pamiętać, że z niej można zmartwychwstać, bowiem można wrócić do Boga. Tak jak marnotrawny syn wraca do ojca.

Druga śmierć to śmierć cielesna i tej paradoksalnie nie powinniśmy się bać. Ona jest tylko przejściem do zbawienia i życia wiecznego.

Myśląc o śmierci cielesnej człowiek może boi się towarzyszącym jej zazwyczaj: bólu i cierpieniu. Stąd umierającego nie można zostawić samego, bez opieki. Bardzo ważni są wtedy dla niego bliscy, kochani, ale także lekarze i duszpasterze, którzy przynoszą ulgę i pocieszenie, chociażby takie, że Pan Bóg jest z nami i prowadzi nas nawet przez dolinę cienia śmierci.

Jest jeszcze śmierć wieczna – potępienie. I tej – wiecznej śmierci, która znaczy wieczne odłączenie od Boga – należy się bać.

Czy śmierć może być dla współczesnego człowieka nauczycielem?

– Na różnych płaszczyznach śmierć może być nauczycielką. Na przykład wtedy, kiedy towarzyszymy umierającemu. Uczymy się wówczas pokory, cierpliwo-

ści, miłości, wytrwałości. W tym roku mój tata zmarł z powodu choroby nowotworowej. Pamiętam te ostatnie miesiące jego życia przyniosły wiele trudnych momentów. Nauczyliśmy się wtedy walki do końca, wiary w trudnych sytuacjach, wspierania się nawzajem. Doświadczyliśmy także bezwzględności śmierci, ale też nadziei zmartwychwstania i życia wiecznego.

Trzeba patrzeć na ludzi z większą uważnością i miłością?

– Tak, pięknie o tym napisał ks. Jan Twardowski: „Śpieszmy się kochać ludzi tak szybko odchodzą/ zostaną po nich buty i telefon głuchy”.

Te słowa pokazują, jakie jest nasze zadanie na co dzień. Nie wiemy bowiem, czy jutro staniemy do nowego dnia. Pamiętam rozmowę z ks. Mirosławem Kalinowskim, rektorem KUL, a zarazem prezesem Zarządu Lubelskiego Towarzystwa Przyjaciół Chorych – Hospicjum Dobrego Samarytana w Lublinie. Powiedział mi wtedy, że na pytania ludzi: Kiedy jest najlepszy czas by odwiedzić swojego bliskiego w hospicjum? Odpowiedział: Nie zwlekaj. Odwiedź go jak najprędzej, bo nie wiesz, jak długo twój bliski jeszcze będzie żył...

Ści i pokory

czy lęk przed tym, co tak naprawdę jest nieznane – mówi Jacek Szast,

Święto Zmarłych jest żywe i bardzo piękne, bo pozwala choćby przez chwilę złapać kontakt z korzeniami. Tego, skąd pochodzimy. Pozwala zagłębić się w zadumie nad tymi, co odeszli ale też nad tymi, od których pochodzimy. To bardzo ważne jest, żeby mieć kontakt z tymi korzeniami a także, żeby mieć szacunek dla przodków, mieć uszanowanie tego wszystkiego, co się od nich dostało. Bardzo pięknie powiedział o tym Bert Hellinger, którego jak wiesz uwielbiam. Powiedział, że bez korzeni nie ma skrzydeł.

To zdanie mówi o tym, jak ważne jest to, żeby z tymi korzeniami mieć kontakt. Wracając do czasu Święta Zmarłych: to jest bardzo piękny czas. Jeśli mamy odwagę uczyć się z tego, jeżeli mamy odwagę na refleksję, jeżeli mamy odwagę spojrzeć na tych, których już nie ma – z miłością, to możemy dla siebie zrobić bardzo dużo. Możemy uzyskać dużo spokoju, mogą się przed nami pojawić nowe możliwości. To ważne mieć poczucie ciągłości, to ważne mieć poczucie przynależności, to ważne jest mieć poczucie

pokory wobec tych, których geny w nas żyją. Jeśli potrafimy to zrobić, nasza samotność staje się mniejsza, ale także jest w stanie pojawić się w nas siła płynąca od naszych przodków.

Warto z większą miłością spojrzeć na tych, których jeszcze mamy wokół siebie.

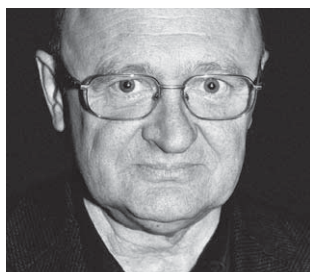
– Tak, ponieważ śmierć uczy życia. Więc „Śpieszmy się kochać ludzi” jak powiedział ks. Jan Twardowski. Ławeczka na cmentarzu jest w stanie poruszyć nasze serce dla tych, z którymi jeszcze na tym świecie jesteśmy.



FOT. MAKORZATA SULISZ

WSPOMINAMY TYCH, KTÓRZY ODESZLI

LISTOPAD 2023



FOT. WIKIPEDIA/PAWEŁ MATYKA

Maciej Damięcki

Aktor filmowy, telewizyjny, teatralny i dubbingowy.

Urodził się 11 stycznia 1944 roku. Należał do aktorskiej rodziny: jego rodzice, Irena Górka-Damięcka i Dobiesław Damięcki, byli aktorami. Podobnie jak brat Damian, a później jego dzieci Mateusz i Matylda oraz bratanek Grzegorz.

Debiutował na ekranie w 1956 roku w „Tajemnicy dzikiego szybu”. W 1966 ukończył studia na Wydziale Aktorskim Państwowej Wyższej Szkoły Teatralnej w Warszawie. W latach 1966-84 i 1985-96 aktor Teatru Dramatycznego w Warszawie.

Jego filmografia to kilkadziesiąt pozycji. „Szatan z siódmej klasy”, „Chłopi”. „Rozmowy kontrolowane”. Występował także w serialach: „M jak miłość”, „Plebanią”.

Hanna Gucwińska



FOT. FRYTA3

Wraz z mężem Antonim Gucwińskim współtworzyła program telewizyjny „Z kamerą wśród zwierząt”.

Urodziła się w 1932 roku w Warszawie. Z wykształcenia zootechnik. Studia inżynierskie ukończyła na Akademii Rolniczo-Technicznej w Olsztynie. Magisterium uzyskała w 1962 na Wydziale Zootechniki Akademii Rolniczej we Wrocławiu.

Od 1957 roku pracowała w Miejskim Ogrodzie Zoologicznym we Wrocławiu, przez wiele lat pełniąc funkcję dyrektorskie. Od stycznia 1971 przez około 30 lat wraz z mężem współtworzyła program „Z kamerą wśród zwierząt”.

Była autorką licznych książek i artykułów naukowych.

Przez cztery kadencje była radną Wojewódzkiej Rady Narodowej we Wrocławiu, pracowała w komisjach zdrowia, ochrony środowiska oraz porządku publicznego. W 2001 została wybrana na posłankę IV kadencji z okręgu wrocławskiego z listy SLD-UP. W 1977 została odznaczona Medalem Komisji Edukacji Narodowej, w 1983 Złotym Krzyżem Zasługi, a w 1998 Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski. W 2003 otrzymała Order Uśmiechu.

Paweł Huelle



FOT. WIKIPEDIA/ARTUR ANDRZEJ

Polski pisarz; prozaik, poeta i dramaturg. Ukończył filologię polską na Uniwersytecie Gdańskim. W trakcie wydarzeń sierpniowych w 1980 zaangażowany w działalność związaną z NSZZ „Solidarność”, był m.in. członkiem redakcji „Głosu Wolnego”. Po wprowadzeniu stanu wojennego współpracował z wydawnictwami podziemnymi.

W latach 198-86 uczył języka polskiego w szkołach podstawowych, zawodowych i średnich. Pracował też w spółdzielni Światlik. Następnie wykładał filozofię na Akademii Medycznej w Gdańsku. W latach 1994-99 zajmował stanowisko dyrektora TVP3 Gdańsk. W 2010 został wykładowcą na kierunku reżysersko-operatorskim Gdyńskiej Szkoły Filmowej, a rok później: kierownikiem literackim Teatru Miejskiego w Gdyni.

Popularność przyniosła mu debiutancka powieść „Weiser Dawidek” (wydana w 1987), zekranizowana przez Wojciecha Marczewskiego w 2000 (film „Weiser”). Na podstawie jego twórczości powstał także spektakl „Kąpielisko ostrów” w Teatrze im. Juliusza Osterwy w Lublinie.

W 2012 prezydent Bronisław Komorowski odznaczył go Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski.

GRUDIEŃ 2023



FOT. ARCHIWUM

Janusz Malinowski

Dziennikarz, założyciel „Dziennika Wschodniego”. Uczył się w lubelskim „Zamoju”, by następnie zostać inżynierem na WSInż.

Od 1973 roku pracował w „Sztandarze Ludu”, potem przez kilka lat był naczelnym „Tygodnika Chełmskiego”, aby w końcu wrócić do Lublina do „Sztandaru”. Potem stworzył i wydawał „Dziennik Wschodni”, stojąc na czele zarządu firmy „Edytor Press”.

Był inicjatorem uhonorowania woźnego miejskiego Jana Gilasa, który wstawił się tym, że wyniósł niewybuch podczas bombardowania Lublina w 1939 roku, czym uratował życie wielu osób. Lublin ma ulicę imienia tego woźnego.

W 1990 roku Janusz Malinowski został wybrany radnym Lublina, a trzy lata później posłem na Sejm RP.

Zofia Merle



FOT. WIKIPEDIA

Aktorka teatralna i filmowa. Zagrała u takich reżyserów jak Andrzej Barański, Jerzy Antczak, Kazimierz Kutz, Sylwester Chęciński, Stanisław Bareja. W 1956 została aktorką Studenckiego Teatru Satyryków w Warszawie. Potem przez wiele lat była związana z Teatrem Komedia w Warszawie. W 1984 została zaangażowana przez Stanisława Tyma do Teatru Dramatycznego w Elblągu.

Zasłynęła jako aktorka w komediach Stanisława Barei: „Co mi zrobisz, jak mnie złapiesz”, „Miś”, „Alternatywy 4” i „Zmiennicy”. Do ważnych ról w dorobku należą też role w filmach „Chłopi” (1973), „Noce i dnie”, „Wszystko co najważniejsze...”, „Rozmowy kontrolowane”, „Dzień świra”.

pi” (1973), „Noce i dnie”, „Wszystko co najważniejsze...”, „Rozmowy kontrolowane”, „Dzień świra”.

Ryan O'Neal



FOT. DOMENA PUBLICZNA

Amerykański aktor nominowany do Oscara dla najlepszego aktora pierwszoplanowego i Złotego Globu jako najlepszy aktor dramatyczny za rolę Olivera Barretta w filmie „Love Story”.

Urodził się w Los Angeles w Kalifornii jako syn aktorki Patricii Ruth Olgi i irlandzko-amerykańskiego hollywoodzkiego scenarzysty filmowego Charlesa Eldridge'a O'Neala. Po ukończeniu University High School, w latach 1956-57 był uznanym bokserem amatorem. Znalazł zatrudnienie jako ratownik i kaskader. W 1959 ukończył amerykańską wojskową szkołę średnią w Monachium. Karierę aktorską rozpoczął od gościnnego udziału w serialach i jednej z głównych ról w operze mydlanej „Peyton Place” (1964-1966). Pierwszą rolę kinową zagrał w dramacie „Nierówna ziemia” Arthura Hillera.

Grał w filmie „Papierowy księżyc” Petera Bogdanovitcha, „Barry Lyndon” Stanleya Kubricka i „O jeden most za daleko” Richarda Attenborough. Później grywał w serialach: „Małe ofiary”, „Dobre sporty” czy „Desperate Housewives”.

Krzysztof Respondek



FOT. JACEK PROSZYK

Aktor i kabareciarz. Pocho-
dził z Miasteczka Śląskiego. W 1992 ukończył studia na Wydziale Aktorskim PWST we Wrocławiu. W latach 1992-99 związany z Teatrem Roz-

rywki w Chorzowie. 1 stycznia 1999 dołączył do zespołu artystycznego kabaretu Rak, występował również indywidualnie jako stand-uper.

Zwyciężył w finale trzeciej i szóstej edycji programu „Jak oni śpiewają”. W latach 2007-15 grał jedną z głównych ról w serialu „Barwy szczęścia”. Był gospodarzem programu „Najśmieszniejsze momenty świata”.

W 2013 wydał debiutancki album „Taki świat kupuję”.

Tom Wilkinson



FOT. RANZAG

Brytyjski aktor. Ukończył literaturę angielską i amerykańską na University of Kent. Podczas studiów Wilkinson zainteresował się aktorstwem i reżyserią w Towarzystwie Dramatycznym Uniwersytetu Kent. Po ukończeniu studiów Wilkinson uczęszczał następnie do Royal Academy of Dramatic Art w Londynie, którą ukończył w 1973.

Zadebiutował na scenie w Nottingham Playhouse. A po raz pierwszy na ekran trafił jako Ransome w filmie Andrzeja Wajdy „Smuga cienia” (1976) Później dołączył do Royal Shakespeare Company i wystąpił na West Endzie w roli Horatio w Hamlecie (1980), za co otrzymał nominację do nagrody Laurence Olivier Award dla najlepszego aktora drugoplanowego.

Laureat nagrody BAFTA dla najlepszego aktora drugoplanowego za rolę Geralda Arthura Coopera w komedii Petera Cattaneo „Goło i wesoło”, nominowany do Oscara dla najlepszego aktora pierwszoplanowego za rolę w dramacie Todda Fielda „Za drzwiami sypialni” i dla najlepszego aktora drugoplanowego za rolę Arthura Edensa w filmie Tony'ego Gilroya „Michael Clayton”. Zdobywca Emmy i Złotego Globu dla najlepszego aktora drugoplanowego w serialu „John Adams”.

W 2005 został odznaczony Orderem Imperium Brytyjskiego.

STYCZEŃ 2024



FOT. JAROSŁAW ROLAND KRUK/WIKIPEDIA

Ks. Tadeusz Isakowicz-Zaleski

Duchowny katolicki obrządków ormiańskiego i łacińskiego, duszpasterz osób niepełnosprawnych, prezes Fundacji im. Brata Alberta, działacz społeczny, duszpasterz Ormian-katolików, wieloletni uczestnik opozycji antykomunistycznej w czasach Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, pisarz, poeta i publicysta.

Urodził się w 1956 w Krakowie. Po ukończeniu szkoły średniej wstąpił do Wyższego Seminarium Duchownego w Krakowie. Od 1980 zaangażował się w działalność NSZZ „Solidarność”. Świecenia kapłańskie otrzymał 22 maja 1983 w Katedrze Wawelskiej z rąk kard. Franciszka Macharskiego.

Był represjonowany przez Służbę Bezpieczeństwa. W 1988 brał udział jako duszpasterz robotników w strajku w Hucie im. Lenina. Jednocześnie zaangażował się w działalność dobroczynną i pomoc niepełnosprawnym. W 1987 współzakoładał Fundację im. Brata Alberta zajmującą się pomocą osobom z niepełnosprawnościami intelektualnymi, prowadzącą 36 placówek na terenie Polski.

Uczestnik i organizator wielu konwojów humanitarnych. Był też prezesem założonej przez siebie Fundacji Kresowej „Memoria et Veritas” i organizatorem dorocznych konkursów szkolnych wiedzy o Kresach oraz przewodniczącym komitetu honorowego budowy pomnika „Rzeź Wołyńska”, dłuta prof. Andrzeja Pityńskiego, we wsi Domostawa w gminie Jarocin na Podkarpaciu

Norman Jewison

FOT. CANADIAN FILM CENTRE

Kanadyjski reżyser i producent filmowy. Trzykrotnie nominowany do Oscara za reżyserię filmów: „W upalną noc” (1967), „Skrzypek na dachu” (1971) i „Wpływ księżycy” (1987).

Cztery jego filmy otrzymały nominację w kategorii najlepszy film: „Rosjanie nadchodzą” (1966), „Skrzypek na dachu” (1971), „Opowieści żołnierza” (1984) i „Wpływ księżycy” (1987).

W 1988 otrzymał własną gwiazdę w Alei Gwiazd w Los Angeles znajdującą się przy 7000 Hollywood Boulevard.

Ks. biskup Ryszard Karpiński

FOT. KN ARCHIWUM

Biskup pomocniczy senior archidiecezji lubelskiej. Miał za sobą 64 lata posługi kapłańskiej.

Urodził się 28 grudnia 1935 roku w Rudzienku na terenie dzisiejszego powiatu lubartowskiego. W 1959 roku ukończył studia w Wyższym Seminarium Duchownym Lublinie, a także w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim, gdzie równolegle studiował na Wydziale Teologicznym. W tym samym roku uzyskał święcenia i rozpoczął posługę jako wikariusz w parafii św. Teresy od Dzieciątka Jezus przy ul. Krochmalnej w Lublinie. Kolejne lata spędził w Rzymie, gdzie studiował w Papieskim Instytucie Biblijnym oraz Papieskim Uniwersytecie Świętego Tomasza z Akwinu. W latach 1971-1985 był pracownikiem Papieskiej Komisji ds. Duszpasterstwa Migranców i Podróżujących. Jednocześnie współpracował z polską sekcją Radia Watykańskiego i redakcją „L'Osservatore Romano”. Po powrocie do kraju w 1985 roku został biskupem pomocniczym diecezji lubelskiej. Święceń biskupich 28 września udzielił mu prymas Polski kardynał Józef Glemp. Tę funkcję pełnił do 31 grudnia 2011 roku, gdy papież Benedykt XVI przyjął jego rezygnację z obowiązków.

W 2009 przez prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego został odznaczony Krzyżem

Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Janusz Majewski

FOT. FRYTA 73

Reżyser filmowy, dramaturg, pisarz, scenarzysta, w latach 1969-91 wykładowca w Państwowej Wyższej Szkole Filmowej w Łodzi, w latach 2012-24 rektor Warszawskiej Szkoły Filmowej.

Znany był przede wszystkim z kina gatunkowego utrzymanego w estetyce retro. Zasłynął filmami takimi jak „Sublokator” (1966), „Zakłète rewiry” (1975), „Sprawa Gorgonowej” (1977), „Lekcja martwego języka” (1979), „C.K. Dezerterzy” (1985). Realizował też seriale historyczne, jak na przykład „Królowa Bona” (1980). Laureat licznych nagród i wyróżnień, m.in. nagród FIPRESCI (1966, 1967).

W 2009 odznaczony Złotym Medalem „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”, w 2013: Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski.

Zbigniew Pająk

FOT. KS HETMAN ZAMOŚĆ

Były piłkarz, trener oraz dyrektor Hetmana Zamość.

Zbigniew Pająk to postać niezwykle zasłużona dla zamojskiej piłki nożnej. Jako piłkarz występował w barwach Hetmana w latach 1980-87. Później został trenerem i pracował jako asystent Włodzimierza Gąsiora, a następnie Przemysław Cecherza.

Jako szkoleniowiec współpracował również z Janem Złomańczukiem czy Stanisławem Gielarkiem. Prowadził też samodzielnie drużynę z Zamościa, a później pełnił też rolę wiceprezesa oraz dyrektora klubu.

Jako trener bramkarzy wychował wielu goalkeeperów, w tym między innymi Przemysław Tytonia; byłego reprezentanta Polski.

Ewa Podleś

FOT. ANDRZEJ ŚWIEŹLIK

Śpiewaczka operowa i estradowa światowej sławy, kontralt. Ukończyła studia muzyczne w Akademii Muzycznej im. Fryderyka Chopina w Warszawie. Debiutowała w 1976 rolą Rozyny w „Cyryliku sewilskim” na deskach Opery Warszawskiej.

W 1984 debiutowała w Metropolitan Opera (w Rinaldo Haendla, śpiewając partię tytułową na zmianę z Marilyn Horne), zaś w 1993 w medialnej La Scali (partia tytułowa w Tankredzie Rossiniego).

Występowała w największych teatrach operowych świata: Seattle Opera, San Diego Opera, San Francisco Opera, Houston Grand Opera, Dallas Opera, Milwaukee's Florentine Opera, Michigan Opera Theatre, Minnesota Opera, Atlanta Opera, Vancouver Opera, Canadian Opera Company, Staatsoper Unter den Linden, Deutsche Oper Berlin, Alte Oper we Frankfurcie nad Menem, Gran Teatre del Liceu, Teatro Bellini, Teatro La Fenice, Teatro San Carlo, Théâtre du Châtelet i Opéra Bastille w Paryżu, Teatro Real w Madrycie.

Odnaczona Złotym Medalem „Zasłużony Kulturze Gloria Artis” i Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski.

Romuald Twardowski

FOT. WIKIPEDIA

Kompozytor i pedagog. Uczył się gry na skrzypcach, fortepianie i organach. Należał do pierwszych członków powstałego w 1955 polskiego zespołu folklorystycznego „Wilii”.

Od 1972 był wykładowcą kompozycji i instrumentacji w Akademii Muzycznej w Warszawie. Był prezesem Fundacji „Muzyka Cerkiewna” – organizatora Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Cerkiewnej „Hajnówka” w Białymstoku, któremu jury przewodniczył od 1983. Odnaczony został m.in. Krzyżem Kawalerskim, Oficerskim i Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski oraz Złotym Medalem „Zasłużony

Kulturze Gloria Artis”. Płyty, na których nagrano jego kompozycje były kilkakrotnie nominowane do Nagrody Muzycznej Fryderyk. Jego imię nosi Państwowa Szkoła Muzyczna I Stopnia w Puławach.

Mário Zagallo

FOT. ASTRA EDIZIONI

Brazylijski piłkarz i trener piłkarski. Był podstawowym zawodnikiem reprezentacji Brazylii, która dwukrotnie – w 1958 i 1962 roku – zdobyła mistrzostwo świata.

Na mundialu 1970 pełnił obowiązki selekcjonera reprezentacji Brazylii i zdobył z nią mistrzostwo. Od 1994 do 1998 roku po raz drugi prowadził drużynę narodową. W tym czasie Brazylijczycy zdobyli mistrzostwo Ameryki Południowej i dotarli do finału mundialu 1998, w którym przegrał z Francją.

Wychowanek klubu America Rio de Janeiro. Później grał we CR Flamengo i Botafogo FR.

W reprezentacji Brazylii od 1958 do 1964 roku rozegrał 33 mecze i strzelił 6 goli.

LUTY 2024**Aleksiej Nawalny**

FOT. MITYA ALESHKOVSKIY

Rosyjski prawnik, publicysta i działacz polityczny, lider rosyjskiej opozycji i więzień polityczny.

Był autorem dwóch kanałów na YouTube, na których zamieszczał filmy o szczegółach korupcji w administracji prezydenta Rosji Władimira Putina. Organizował antyrządowe demonstracje, był liderem partii Rosja Przyszłości.

W październiku 2021 władze rosyjskie uznały go za „terrorystę” i „ekstremistę”, a w marcu 2022 skazały go na 9 lat kolonii karnej o zastraszonym rygorze za „oszustwo” oraz „obrazę sądu”. W sierpniu 2023 Nawalny został skazany na nową karę 19 lat pozbawienia wolności w kolonii karnej. Odbýwał karę w więzieniu o zastraszonym rygorze, w Kolonii Karnej nr 6 w Mielechowie. W niewyjaśnionych okolicznościach został przeniesiony do kolo-

nii karnej IK-3 w Jamalsko-Nienieckim Okręgu Autonomicznym. Zgodnie z oficjalnym komunikatem, opublikowanym przez władze kolonii karnej, zmarł 16 lutego, po tym jak stracił przytomność po spacerze.

Carl Weathers

FOT. LUIGI NOVI

Amerykański aktor, reżyser i producent, zawodnik futbolu amerykańskiego. W 1966 roku rozpoczął karierę jako linebacker w Long Beach City College. W latach 1970-71 rozegrał siedem meczów jako gracz Oakland Raiders.

W kinie zadebiutował rolą w filmie „Siła magnum” z Clintem Eastwoodem. W 1976 zagrał wielkiego mistrza boksu Apollo Creeda w obrazie Johna G. Avildsena „Rocky” u boku Sylvestra Stallone (rolę powtórzył w filmach Rocky II, III i IV). Zagrał także u boku Arnolda Schwarzeneggera w filmie „Predator”.

MARZEC 2024**Ernest Bryll**

FOT. MARIUSZ KUBIK

Pisarz, poeta, autor tekstów piosenek, dziennikarz, tłumacz i krytyk filmowy. Dyplomata. Pierwszy tomik jego wierszy został wydany w 1958.

W latach 1963-67 był zatrudniony na stanowisku kierownika literackiego w Teatrze Telewizji. Później piastował stanowisko m. in. dyrektora Instytutu Kultury Polskiej w Londynie. W latach 1991-95 był ambasadorem Rzeczypospolitej w Irlandii.

Teksty piosenek pisał od 1965. Jego utwory wykonywały m.in. zespoły: 2 plus 1, Myslovitz, Skaldowie i Waganci oraz wokaliści: Michał Bajor, Stan Borys, Zofia i Zbigniew Framekrowie, Halina Frąckowiak, Marek Grechuta, Czesław Niemen, Maryla Rodowicz, etc.

Nagrodzony Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski.

Leszek Długosz

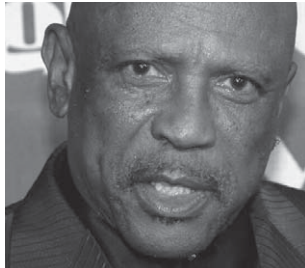
FOT. FRANEK VETULANI

Literat, kompozytor, pianista, aktor, jeden z najbardziej znanych polskich śpiewających poetów, kawaler Orderu Orła Białego.

Zadebiutował w 1964 w teatryku piosenki Uniwersytetu Jagiellońskiego Hefajstos. W 1965 związał się z kabaretem literackim „Piwnica pod Baranami”. Pierwszy tomik poezji – „Lekcje rytmiki” – wydał w 1973. Z Piwnicą rozstał się w 1978 i od tego czasu występował przeważnie samodzielnie.

Publikował felietony w „Czasie Krakowskim” i „Rzeczpospolitej”.

W wyborach parlamentarnych przeprowadzonych w 2007 z ramienia Prawa i Sprawiedliwości kandydował do Senatu, lecz nie uzyskał mandatu. W 2021 został odznaczony przez prezydenta Andrzeja Dudę Medalem Stulecia Odzyskanej Niepodległości. W tym samym roku otrzymał Order Orła Białego.

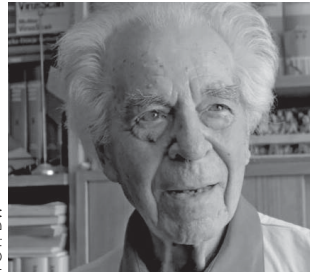
Louis Gossett Jr.

FOT. LUKEFORD.NET

Amerykański aktor, producent, reżyser i wokalista folkowy. W 1953 roku pokonał 445 innych kandydatów i zadebiutował na Broadwayu w roli Spencera Scotta w produkcji „Zbyt gigantyczny krok”. We wczesnych latach 60. XX wieku Gossett był uważany za talentowanego muzyka ludowego. W 1970 ukazał się jego album „From Me to You”.

Za rolę Fiddlera w serialu „Korzenie” (1977) otrzymał nagrodę Emmy dla najlepszego aktora pierwszoplanowego za pojedynczy występ w serialu dramatycznym lub komediowym. Rola szkolącego pilotów starszego sierżanta Emila Foleya w filmie „Oficer i dżentelmen” została uhonorowana Złotym Globem dla najlepszego aktora drugoplanowego i Oscarem dla najlepszego aktora drugoplanowego

Za kreację w dramacie „Historia Josephine Baker” zdobył Złoty Glob dla najlepszego aktora drugoplanowego.

Alojzy Leszek Gzella

FOT. DW

Dziennikarz, były redaktor naczelny Dziennika Lubelskiego, założyciel i jeden z pierwszych pracowników Kuriera Lubelskiego, wykładowca prasoznawstwa i wiedzy o kulturze, autor wielu artykułów i książek z dziedziny historii, kultury, teatru, dziejów prasy i dziennikarstwa. Urodził się 19 czerwca 1932 roku w Pelplinie. Ukończył Państwowe Gimnazjum i Liceum w Lubawie. W czasie II wojny światowej uczestniczył w Powstaniu Warszawskim, w drużynie pocztowej Szarych Szeregów (Hufiec Śródmieście, ul. Wilcza 41). W latach 1950-55 studiował polonistykę na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim.

Od 1956 roku zaczął pracować jako dziennikarz. Był w gronie założycieli i pierwszych pracowników „Kuriera Lubelskiego”. Był dziennikarzem, publicystą i sekretarzem redakcji. Od 13 grudnia 1981 roku do 1989 roku przez ówczesne władze pozbawiony był możliwości wykonywania zawodu dziennikarza.

Od 1956 roku był członkiem Stowarzyszenia Dziennikarzy Polskich, a w latach 1981-92 prezesem Oddziału SDP w Lublinie.

Był redaktorem „Wiadomości Diecezjalnych Lubelskich”. Od lipca 1990 do 1997 roku pełnił funkcję redaktora naczelnego „Dziennika Lubelskiego”.

Od 1990 roku był członkiem Lubelskiego Klubu Rotariańskiego (Rotary Club Lublin), był jego prezydentem, a także gubernatorem Dystryktu 2230 obejmującego Polskę, Ukrainę o Białoruś. W latach 2004-05 był pierwszym redaktorem naczelnym „Rotarianina”.

Stanisława Ryster

FOT. TVP/INFO

Polska prawniczka i prezenterka telewizyjna związana z Telewizją Polską, w latach 1975-2006 prowadząca teleturniej „Wielka gra”.

Ukończyła II Liceum Ogólnokształcące im. Marii Konopnickiej w Katowicach, a następnie studia prawnicze

na Uniwersytecie Warszawskim.

W 1966 rozpoczęła pracę w telewizji, w której początkowo prowadziła programy i teleturnieje młodzieżowe. W 1975 została gospodynią teleturnieju „Wielka gra” w TVP, który prowadziła nieustająco do 2006. W 2010 powróciła do Telewizji Polskiej, przygotowując program „Wielka gra – na bis” na antenie TVP Polonia.

Thomas Stafford

FOT. NASA-JSC

Amerykański astronauta, generał United States Air Force. Uczestniczył w programach kosmicznych Gemini, Apollo oraz we wspólnym locie statków Sojuz i Apollo.

W 1952 w Akademii Marynarki Wojennej Stanów Zjednoczonych w Annapolis uzyskał licencjat z nauk ścisłych (z wyróżnieniem). Następnie wstąpił do Sił Powietrznych USA. We wrześniu 1953 został pilotem wojskowym. 17 września 1962 został członkiem drugiej grupy astronautów NASA. Przygotowywał się do lotów na statkach kosmicznych Gemini oraz Apollo. Uczestniczył w czterech misjach kosmicznych. Łącznie spędził w kosmosie – 21 dni 3 godziny i 44 minuty.

Po odejściu z NASA w 1975 powrócił do służby wojskowej i został dowódcą Centrum Lotów Doświadczalnych (USAF Flight Test Center). W marcu 1978 otrzymał awans na stopień generała-porucznika, a w maju tego samego roku rozpoczął służbę w sztabie Sił Powietrznych USA w Waszyngtonie. Był zastępcą dowódcy sztabu ds. badań, rozwoju i zakupów (Deputy Chief of Staff, Research, Development and Acquisition). Brał udział w tworzeniu samolotów stealth – myśliwca F-117 i bombowca B-2.

Elżbieta Szczot

FOT. ARCHIWUM PRYWATNE RODZINY

Prawniczka, doktor habilitowana prawa kanonicznego, profesor KUL, aktywistka społeczna.

W 1985 podjęła studia prawnicze na Katolickim

Uniwersytecie Lubelskim. Po uzyskaniu tytułu magistra prawa rozpoczęła studia z zakresu prawa kanonicznego. W 1993 została zatrudniona na stanowisku asystenta w Katedrze Prawa Sakramentów, zaś w 1998 jako pierwsza kobieta w Polsce uzyskała stopień doktorski w zakresie prawa kanonicznego, na podstawie rozprawy Prawo wiernego do Eucharystii według Kodeksu Prawa Kanonicznego z 1983 roku.

Zainicjowała powstanie i w latach 2005-08 była pierwszą kuratorką Koła Naukowego Kanonistów na Wydziale Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji KUL.

W latach 2011-17 kierowała Katedrą Nauk o Polityce w Instytucie Europeistyki na Wydziale Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji KUL.

Jako pierwsza świecka kobieta wygłosiła referat na Akademii Teologii Prawosławnej w Łucku.

KWIECIEŃ 2024**Paul Auster**

FOT. WIKIPEDIA/DAVID SHANKBONE

Amerykański pisarz, scenarzysta, eseista, tłumacz oraz reżyser filmowy. W 1970 ukończył Columbia University, przez pewien czas pracował jako marynarz na statku handlowym, mieszkał w Paryżu. Do Stanów wrócił w 1974. Tłumaczył francuskich poetów, prowadził kursy przekładu. Zasłynął trzema powieściami wydanyymi w latach 1985-86: „Szkłane miasto”, „Duchy”, „Zamknięty pokój”. Zostały one opatrzone wspólnym tytułem Trylogia nowojorska.

Sławę przyniósł mu film „Dym” (1995 – Auster był współreżyserem) z Harveyem Keitelem w roli głównej. Pisarz wyreżyserował też „Lulu na moście”.

Peter Higgs

FOT. GERT-MARTIN GREUEL

Brytyjski fizyk teoretyk. Laureat Nagrody Nobla w dziedzinie fizyki (2013), który w roku 1964 sformułował hipotezę dotyczącą istnienia w próżni pola („pole

Higgsa”), dzięki któremu cząstki elementarne uzyskują masę. Hipoteza Higgsa umożliwiła Stevenowi Weinbergowi rozwinięcie modelu standardowego, a istnienie postulowanego bozonu – „cząstki Higgsa” – doświadczalnie potwierdzono w kwietniu 2013 roku.

Peter Higgs swoją karierę naukową związał głównie z Uniwersytetem Edynburskim w Szkocji. Pierwsze stanowisko w tej placówce objął w 1954. Wielokrotnie nagradzany, m.in. Medalem Diraca i Nagrodą Wolfa z fizyki w 2004. W 2013 otrzymał wraz z François Englertem Nagrodę Nobla w dziedzinie fizyki za przewidzenie teoretyczne i potwierdzenie doświadczałne istnienia bozonu Higgsa, a przez to za wkład w zrozumienie istoty masy materii.

Zofia Kucówna

FOT. EDWARD HARTWIG

Aktorka teatralna i filmowa, pedagog, pisarka. W 1955 ukończyła studia na Wydziale Aktorskim Państwowej Wyższej Szkoły Teatralnej w Krakowie. Tego roku zadebiutowała w krakowskim Teatrze Młodego Widza.

Była też aktorką w Teatrze im. Juliusza Osterwy w Lublinie (1957–1959). Występowała na deskach teatrów warszawskich.

W 1959 zaczęła współpracę z Teatrem Telewizji, w którym zagrała kilkadziesiąt ról. Pracowała również jako pedagog, wykładała wiersz na Wydziale Aktorskim Akademii Teatralnej im. Aleksandra Zelwerowicza w Warszawie. W maju 1998 otrzymała tytuł naukowy profesora nauk teatralnych.

W 2003 odcisnęła swoją dłoń na Promenadzie Gwiazd w Międzyzdrojach. 22 grudnia 2008 odebrała Złoty Medal „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”. W minionym roku uhonorowano ją Wielką Nagrodą Festiwalu Teatru Polskiego Radia i Teatru Telewizji Polskiej „Dwa Teatry” w Zamościu za wybitne kreacje aktorskie w Teatrze Polskiego Radia i Teatrze Telewizji Polskiej.

Tadeusz Stankiewicz

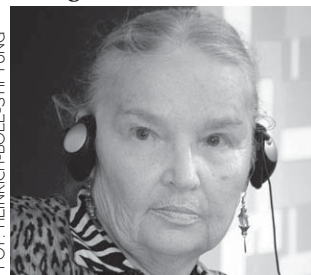
FOT. KANCELARIA PREZESA RADY MINISTRÓW

„Sprawiedliwy wśród Narodów Świata”. Tadeusz Stankiewicz urodził się w rodzinie Barbary z domu Dysput i leśniczego Stanisława Stankiewicza w Puławach.

W marcu 1941 Stanisław namówił Niemców na pozwolenie zatrudnienia Żydów do prac w leśnictwie w Głodnie. W ten sposób schronienie znaleźli Żydzi z getta w Opolu Lubelskim. Gdy w 1942 rozpoczęto wywózki do obozów zagłady, wokół leśniczówki Stankiewiczów ukrywało się ponad 200 osób. Stanisław pomagał im budować szałas w lesie, znajdować kryjówki w okolicznych zabudowaniach, zdobywać jedzenie. Tadeusz znalazł Szłomę (Jana) Szmulewicza, który uciekł z obozu. Wraz z siostrą Barbarą zacierali ślady ukrywających się Żydów, dbali o bezpieczeństwo transportów z żywnością, pilnowali, czy nikt nie śledzi ukrywających się. Wiosną 1942 kryjówki zostały zademonstrowane przez Polaka, a ukrywających się zamordowano.

W 2006 Tadeusz razem z siostrą Barbarą Dembek został odznaczony medalem Sprawiedliwych wśród Narodów Świata. W 2009 otrzymał Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski. W tym samym roku jako przedstawiciel Sprawiedliwych brał udział w wizycie w Stanach Zjednoczonych, podczas której spotkał się m.in. z prezydentem Barackiem Obamą. W 2017 odznaczony Medalem „Pro Patria”.

Tadeusz Stankiewicz był wiceprezesem Zarządu Polskiego Towarzystwa Sprawiedliwych wśród Narodów Świata.

Jadwiga Staniszkis

FOT. HEINRICH-BOLL-STIFTUNG

Socjolog, profesor nauk humanistycznych, laureatka Nagrody Fundacji na rzecz Nauki Polskiej i publicystka. W 1965 r. ukończyła studia w Sekcji Socjologicznej Wydziału Filozoficznego Uniwersytetu Warszawskiego.

W 1971 obroniła doktorat, a w 1978 uzyskała stopień naukowy doktora habilitowanego nauk humanistycznych w dziedzinie socjologii. 20 października 1992 otrzymała tytuł naukowy profesora nauk humanistycznych.

Po ukończeniu studiów pracowała w Instytucie Socjologii UW. W sierpniu 1980 została zaproszona przez Międzyzakładowy Komitet Strajkowy w Gdańsku do udziału w negocjacjach ze stroną rządową. Weszła w skład Komisji Ekspertów MKS. Po zawarciu porozumień sierpniowych i utworzeniu NSZZ „Solidarność” doradzała związkowcom. Po wprowadzeniu stanu wojennego wykładała we Wszelchnicy Solidarności i publikowała w prasie podziemnej.

Pracowała w Instytucie Studiów Politycznych Polskiej Akademii Nauk, zasiadała w Komitecie Socjologii PAN. Wykładała też na uczelniach zagranicznych. Jako ekspertka pojawiała się w radiu, telewizji i prasie. Odznaczona Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski za wybitne zasługi w działalności na rzecz przemian demokratycznych w Polsce, za osiągnięcia w pracy zawodowej i społecznej oraz Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

MAJ 2024**Barbara Horawianka**

FOT. JAFRYTA

Aktorka teatralna i filmowa. Pracę aktorską rozpoczęła w grudniu 1951 w Teatrze Rapsodycznym w Krakowie. Występowała w krakowskim Starym Teatrze i w Teatrze im. Juliusza Słowackiego, a potem w zespole Kazimierza Dejmka w Teatrze Nowym w Łodzi (1957-63 i 1974-76).

Od 1963 występowała na deskach teatrów warszawskich: Teatru Narodowego, Teatru Dramatycznego, Teatru na Woli, Teatru na Targówku i Teatru Polskiego.

Na koncie ma też wiele ról filmowych i serialowych.

Odnaczona Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Jan A. P. Kaczmarek

FOT. MICHAŁ NADOLSKI/WIKIPEDIA

Autor muzyki do ponad 70 filmów długometrażowych i dokumentalnych oraz polskich i amerykańskich spektakli teatralnych. Zdobywca Oscara za muzykę do filmu „Marzyciel”.

Przełomem w jego karierze muzycznej były staże w awangardowym Teatrze Laboratorium Jerzego Grotowskiego. W 1977 rozpoczął dwuletnią współpracę z Teatrem Ósmego Dnia i stworzył kameralną Orkiestrę Ósmego Dnia, a w latach 1978-88 współpracował z Teatrem Polskim w Poznaniu. W 1982 po swojej pierwszej trasie koncertowej po USA nagrał debiutancki album „Music for the End”.

Nagrywał płyty m.in. dla Sony Classical, Decca, Varèse Sarabande, Milan i Savitor Records.

Odniesiony Złotym Medalem „Zasłużony Kulturze Gloria Artis” i Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski

Alice Munro

FOT. MACDOWELL

Kanadyjska pisarka trzykrotnie nagrodzona krajową Governor General's Award for Fiction oraz prestiżową Giller Prize w 1998. Laureatka Nagrody Nobla w dziedzinie literatury w 2013 roku.

Książki Munro przetłumaczono na ponad 20 języków, a jej twórczość wyróżniono wieloma nagrodami literackimi, tak w Kanadzie, jak i innych krajach.

W 2009 przyznano jej prestiżową Międzynarodową Nagrodę Bookera za całokształt twórczości literackiej.

Jan Ptaszyn Wróblewski

FOT. PRZEMYSŁAW JÄHR

Muzyk jazzowy, kompozytor, aranżer i dyrygent, dziennikarz i krytyk muzyczny.

Grał na saksofonie tenorowym i barytonowym w wielu zespołach i projektach. Od 1970 do śmierci prowadził w Programie III Polskiego Radia autorskie programy jazzowe. Komponował muzykę filmową (np. „Pan Anatol szuka miliona”) i piosenki wykonywane m.in. przez Ewę Bem, Marylę Rodowicz i Andrzeja Zauchę.

W 1952 ukończył I Liceum Ogólnokształcące im. Adama Asnyka w Kaliszu. Równoległe do nauki w liceum kształcił się w Podstawowej Szkole Muzycznej w Kaliszu, gdzie uczył się gry na fortepianie, klarnecie i trąbce. W tym czasie grał w kaliskim zespole jazzu tradycyjnego.

W 1958 został zaangażowany do orkiestry International Newport Band i jako pierwszy polski jazzman oraz jedyny z krajów bliku wschodniego wystąpił na festiwalu jazzowym w Newport.

CZERWIEC 2024**Michał Hochman**

FOT. FACEBOOK/KRZYSZTOF ŻUK

Wokalista i gitarzysta. Na scenie zadebiutował w wieku 15 lat. Szybko zostawał laureatem konkursów i przeglądów muzycznych. Zdobył m.in. II nagrodę na Ogólnopolskim Konkursie Muzyki, Pieśni i Tańca w 1961 roku.

Rok później, wziął udział w konkursie piosenkar skim w Lublinie, gdzie otrzymał wyróżnienie za wykonanie piosenek Paula Anki. Pierwszy raz znaną wszystkim piosenkę „Konik na biegunach” zaprezentował podczas audycji w Domu Kultury Kolejarskiej w Lublinie.

W 1965 Hochman nagrał tę piosenkę z warszawskim zespołem Kawalerowie. Rok później śpiewana przez niego piosenka „Złoty Uśmiech” została wybrana „Lubelską Piosenką Roku 1966”. Występował także z lubelską formacją Minstrele.

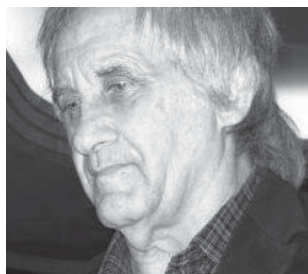
Marzena Kipiel-Sztuka

FOT. FRYTA 73

Aktorka, odtwórczyni roli Haliny Kiepskiej w serialu „Świat według Kiepskich”.

Była absolwentką Technikum Budowlanego w Legnicy. W latach 1987-89 pracowała jako suflerka w Teatrze im. Aleksandra Fredry w Gnieźnie. W latach 1989-2000 występowała w Teatrze Dramatycznym w Legnicy. W 1991 zdała aktorski egzamin eksternistyczny. W 1993 otrzymała nagrodę Złota Iglica.

W 1999 zyskała popularność dzięki roli Haliny Kiepskiej w serialu „Świat według Kiepskich”, w którym występowała do zakończenia jego emisji w 2022. Koncertowała z autorskim repertuarem pod nazwą „Życie nie jest kiepskie”.

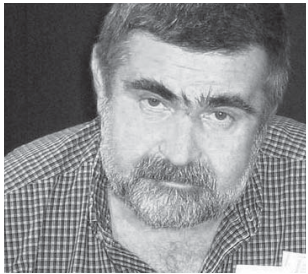
Edward Redliński

FOT. MARIUSZ KUBIK

Prozaik, scenarzysta i dramtopisarz, reporter. Ukończył studia na Wydziale Geodezji i Kartografii Politechniki Warszawskiej oraz Studium Dziennikarskie Uniwersytetu Warszawskiego. Pracował w „Gazecie Białostockiej”, białostockim radiu oraz w warszawskim tygodniku „Kultura”.

W latach 1984-91 przebywał w Stanach Zjednoczonych. Odniesiony został Złotym Krzyżem Zasługi oraz Odznaką „Zasłużony Działacz Kultury”.

Autor takich powieści jak „Konopielka” (1973) i „Szczuropolacy” (1994).

Janusz Rewiński

FOT. SŁAWEK

Aktor, satyryk i polityk, poseł na Sejm I kadencji.

Ukończył Technikum Budowy Silników Lotniczych we Wrocławiu, a w 1972 studia na Wydziale Aktorskim PWST w Krakowie. Podczas studiów występował w prowadzonych przez Wiesława Dymnego Spotkaniach z Balladą i w Piwnicy Pod Baranami

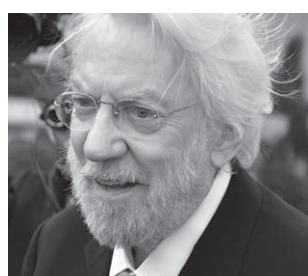
Przez kilka lat wraz z Zenonem Laskowikiem występował w kabarecie Tey. W latach 80. pojawił się m.in. w duecie z Bohdanem Smoleniem.

W Kabarecie Olgi Lipińskiej wcielił się w rolę „Miśka”, gruboskórnego dyrektora teatru. Wystąpił w wielu filmach, m.in. jako Stefan „Siara” Siarzewski w filmach „Kiler” i „Kiler-ów 2-óch”.

W latach 1987-89 pracowała jako suflerka w Teatrze im. Aleksandra Fredry w Gnieźnie. W latach 1989-2000 występowała w Teatrze Dramatycznym w Legnicy. W 1991 zdała aktorski egzamin eksternistyczny. W 1993 otrzymała nagrodę Złota Iglica.

Z listy Polskiej Partii Pracy Piwa w wyborach parlamentarnych w 1991 został wybrany posłem I kadencji.

Wyróżniony Srebrnym i Złotym Medalem „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”. Pośmiertnie odznaczony Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski.

Donald Sutherland

FOT. FRANTOGIAN

Amerykański aktor i producent filmowy pochodzenia kanadyjskiego.

Urodził się 17 lipca 1935. W wieku 14 lat pracował w radiu CKBW-FM. Studiował w Victoria College, University of Toronto i ukończył podwójny kierunek inżynierji i dramatu.

Na dużym ekranie debiutował w połowie lat 60. Zagrał w takich filmach jak „Parszywa dwunastka” (1967), „Złoto dla zuchwałych” (1970), „MASH” (1970) i „Klute” (1971), które przyniosły mu sławę i miejsce w historii kina. Zagrał też w „Orzeł wyładował”, „Zwyczajni ludzie”, „Iglu”. W sumie prawie 170 filmowych ról. Otrzymał za to dwie statuetki Złotego Globu. We wrześniu 2017 Amerykańska Akademia Filmowa ogłosiła przyznanie Sutherlandowi honorowego Oscara za całokształt twórczości aktorskiej.

Tomasz Zubilewicz

FOT. KN/ARCHIWUM

Chirurg, profesor nauk medycznych. Kierownik Kliniki Chirurgii Naczyniowej i Angiologii szpitala przy ul. Staszica.

W 1992 ukończył studia medyczne w Akademii Medycznej im. Feliksa Skubiszewskiego w Lublinie.

W 2004 habilitował się na podstawie pracy zatytułowanej „Ponowne zabiegi u chorych leczonych na tętniaka aorty brzusznej stentgraftami wewnątrznaczyniowymi”. W 2018 r. uzyskał tytuł

profesora nauk medycznych.

Prof. Tomasz Zubilewicz rozpoczął pracę w szpitalu w 1994 roku, najpierw jako asystent. Od 2010 pełnił obowiązki ordynatora Kliniki Chirurgii Naczyniowej i Angiologii, a od listopada 2011 do połowy 2022 r. był kierownikiem tej kliniki.

Specjalizował się w zakresie chirurgii ogólnej, chirurgii naczyniowej oraz angiologii. Przez lata łączył pracę lekarską z kształceniem studentów na Uniwersytecie Medycznym.

LIPIEC 2024**Shannen Doherty**

FOT. WILSON CLEVELAND

Amerykańska aktorka. Odtwórczyni roli Brendy Walsh w serialu „Beverly Hills 90210”.

W wieku 10 lat zadebiutowała w serialu „Ojciec Murphy”. Potem Michael Landon zaproponował jej udział w ostatnim sezonie serialu „Domku na prerii”.

Brała udział gościnnie w takich serialach jak „Magnum” (1983), „Airwolf” (1984).

Największą popularność dał jej serial „Beverly Hills 90210”, gdzie zagrała Brendę Walsh.

Waldemar Godlewski

FOT. EB/ARCHIWUM

Wieloletni samorządowiec i dyrektor I Liceum Ogólnokształcącego im. J. I. Kraszewskiego. Przez ostatnie lata był miejskim radnym. W tej kadencji również uzyskał mandat. Wcześniej, przez kilkanaście lat był zastępcą byłego prezydenta Andrzeja Czapskiego. Sprawował m.in. nadzór nad edukacją.

Zanim trafił do urzędu miasta, pracował jako lubelski kurator oświaty. Był również dyrektorem I Liceum Ogólnokształcącego im. J. I. Kraszewskiego.

Grażyna Zofia Jarzab

FOT. UMLUB

Pełniła m.in. funkcję pierwszego prodziekana Wydziału Lekarskiego Akademii Medycznej ds. Oddziału Stomatologii oraz dyrektora Instytutu Stomatologii.

Prof. Grażyna Zofia Jarzab urodziła się w 1926 roku we Lwowie. Ukończyła tajne, a następnie zwykłe studia medyczne na Uniwersytecie Jagiellońskim. Ostatni rok studiów ukończyła w Lublinie. W 1950 roku uzyskała doktorat medycyny, w 1970 r. nadano jej tytuł profesora nadzwyczajnego, a 8 lat później została profesorem zwyczajnym.

Od 1963 roku kierowała Katedrą i Kliniką Stomatologiczną Wydziału Lekarskiego Akademii Medycznej w Lublinie, była pierwszym prodziekanem Wydziału Lekarskiego Akademii Medycznej ds. Oddziału Stomatologii i dyrektorką Instytutu Stomatologii.

Do emerytury była kierownikiem Kliniki Chirurgii Stomatologicznej i Szczękowo-Twarzowej. Stworzyła wiele publikacji naukowych np. na temat nowych metod w leczeniu wad szczękowych czy zastosowania kriochirurgii w leczeniu naczynek i neuralgii nerwu trójdzielnego.

John Mayall

FOT. RAMSAY

Brytyjski multiinstrumentalista, kompozytor, bluesman i pionier muzyki rockowej.

Urodził się w rodzinie Muraya Mayalla; gitarzysty. Po ukończeniu college'u odsłużył trzy lata w armii brytyjskiej w Korei. W 1956 zaczął grać bluesa w półprofesjonalnej grupie The Powerhouse Four, a następnie w The Blues Syndicate. Pod wpływem Alexisa Kornera przeniósł się do Londynu i utworzył tam John Mayall's Bluesbreakers. Tu występowali tacy muzycy jak Eric Clapton i Jack Bruce, Peter Green, John McVie i Mick Fleetwood, czy Jon Mark i Johnny Almond.

W roku 2005 został uhonorowany Orderem Imperium Brytyjskiego.

Jerzy Stuhr



FOT. OLIVER ABELS

Aktor teatralny, dubbingowy i filmowy, reżyser, filolog, pedagog i pisarz, profesor sztuk teatralnych. Uznawany za jednego z najwybitniejszych i najpopularniejszych polskich aktorów.

Urodził się 18 kwietnia 1947 w Krakowie. Ukończył polonistykę na Uniwersytecie Jagiellońskim i Wydział Aktorski Państwowej Wyższej Szkoły Teatralnej w Krakowie.

Rozpoczął pracę jako aktor w Starym Teatrze w Krakowie, w którym zadebiutował rolą Belzebuba w Dziadach. W 1976 zagrał swoją pierwszą główną rolę filmową w filmie Krzysztofa Kieślowskiego „Spokój”. W 1978 premierę miały filmy, w których zagrał główną rolę: „Wodzirej” Feliksa Falka i „Seans” Sławomira Idziaka. Lata '80 to „Seksmisja” Juliusza Machulskiego, „Kingsajz”, „Dekalog X”, „Obywatel Piszczek”.

W 1994 zadebiutował jako reżyser: „Spis cudzołożnic”. Następnie zagrał pięć ról w wyreżyserowanych przez siebie „Historiach miłosnych”. Zagrał Komisarza Rybę w Kilerach, użyczył głosu Osłowi w polskiej wersji „Shreka”.

W 1990 został rektorem PWST w Krakowie i piastował to stanowisko przez kolejne sześć lat. W latach 1991-93 był członkiem rady do spraw kultury przy Prezydencie RP. W latach 2002-08 ponownie piastował stanowisko rektora krakowskiej PWST.

Odnznaczony Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski, Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Medalem „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”, Krzyżem Kawalerskim Orderu Zasługi Republiki Włoskiej i Orderem Uśmiechu.

Bogumiła Wander



FOT. JAFRYTA

Spikerka i prezenterka Telewizji Polskiej.

Ukończyła studia na Wydziale Filozoficzno-Hi-

stycznym Uniwersytetu Łódzkiego. Jeszcze w trakcie studiów – w 1965 roku – rozpoczęła karierę telewizyjną, zostając spikerką w Łódzkim Ośrodku TVP, do którego trafiła w drodze konkursu.

Pięć lat później przeprowadziła się do Warszawy, gdzie rozpoczęła pracę w stołecznym oddziale TVP. Od połowy lat 70. zapowiadała na żywo programy w TVP1 i TVP2. Była też konferansjerką na Festiwalu Piosenki Radzieckiej w Zielonej Górze, Krajowym Festiwalu Piosenki Polskiej w Opolu i festiwalu w Sopocie.

W późniejszych latach zajęła się również produkcją telewizyjną. W 1989 została członkinią Stowarzyszenia Dziennikarzy Polskich, a przez dziesięć lat pracowała w zarządzie warszawskim tej organizacji.

Stanisław Wielgus



FOT. TOMASZ O.

Pilot doświadczalny, konstruktor lotniczy i instruktor lotniczy. W czasie II wojny światowej łącznik Armii Krajowej, żołnierz oddziału partyzanckiego „Harnasie”.

W maju 1945 rozpoczął szkolenie szybowcowe. W 1949 pobił rekord długotrwałości lotu szybowcem wynikiem 35 godzin 14 minut. Od 1948 studiował na Wydziale Lotniczym Politechniki Krakowskiej.

W 1958 rozpoczął pracę w Zakładzie Badań w Locie Instytutu Lotnictwa w sekcji śmigłowcowej. Pracę zawodową zakończył w roku 1986, pracując później na zlecenie do roku 1991. Jako instruktor szkolenia szybowcowe w górach prowadził do roku 2001.

Na szybowcach, samolotach i śmigłowcach łącznie wylatał 13476 godzin, w tym 2588 godzin lotów doświadczalnych.

Odnznaczony m.in. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Brązowym medalem Za zasługi dla obronności kraju, Krzyżem Armii Krajowej, Odznaką pamiątkową Akcja „Burza”.

Tadeusz Woźniak



FOT. JAROSŁAW ROLAND KRUK/WIKIPEDIA

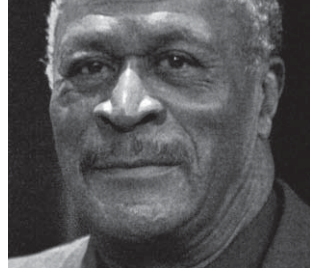
Muzyk, kompozytor i wokalista. Od 1967 występował jako solista. W tym samym roku debiutował jako kompozytor; pisał muzykę teatralną i filmową oraz tworzył spektakle muzyczne i musicale. Jego dorobek to muzyka do kilkuset piosenek, prawie 100 inscenizacji w teatrach dramatycznych, wielu przedstawień Teatru Telewizji, programów i filmów dokumentalnych oraz animowanych. Piosenki z jego muzyką wykonywali m.in.: Michał Bajor, Anna Chodakowska, Bernard Ładysz, Andrzej Poniedziałki, Krystyna Prońko i Zbigniew Wodecki.

W 1972 za wykonanie utworu „Zegarmistrz światła” otrzymał nagrodę główną na 10. KFPP w Opolu.

Odnznaczony Brązowym Medalem „Zasłużony Kulturze Gloria Artis” i Złotym Krzyżem Zasługi.

SIERPIEŃ 2024

John Amos



FOT. U.S. NATIONAL ARCHIVES

Amerykański aktor, twórca roli dorosłego Kunty „Tobiego” Kinte w miniseriale „Korzenie” (1977), za którą był nominowany do nagrody Emmy.

W 1958 ukończył East Orange High School. Rozpoczął naukę w Long Beach City College i ukończył Colorado State University z dyplomem z socjologii. Grał w uniwersyteckiej drużynie piłkarskiej. Po studiach był mistrzem boksu Złotych Rękawic. Pracowała jako pracownik socjalny w Nowym Jorku i copywriter.

Występował jako stand-uper. Po raz pierwszy trafił na ekran jako sprzedawca w sitcomie „Bill Cosby Show” (1970). Zagrał inżyniera radiowego w filmie Richarda Sarafiana „Znikający punkt”. W dorobku ma też role w filmach „Władca zwierząt”, „Książę w Nowym Jorku”, „Szkłana pułapka 2”.

Alain Delon



FOT. LICO D'ALOISIO

Francuski aktor filmowy, teatralny, telewizyjny, producent, scenarzysta i reżyser fil-

mowy. Jedną z największych gwiazd kina europejskiego lat 60. i 70. XX wieku.

W trakcie całej swojej kariery święcił sukcesy zarówno komercyjne, jak i artystyczne. Współpracował z takimi twórcami jak Luchino Visconti, Michelangelo Antonioni, Louis Malle, Jean-Pierre Melville, René Clément, czy Jean-Luc Godard.

Do jego najśłynniejszych kreacji zalicza się te w filmach „Rocco i jego bracia” (1960), „W pełnym słońcu” (1960), „Zaćmienie” (1962), „Lampart” (1963), „Samuraj” (1967), „Basen” (1969) i „W kręgu zła” (1970).

W latach 1952-56 służył w marynarce wojennej, w 1953 roku walczył podczas I wojny indochińskiej. Zamieszkał potem w Marsylii, gdzie poznał aktora Jean-Claude'a Brialego i za jego namową w 1957 pojechał na festiwal filmowy do Cannes. Tam przyjął pierwszą propozycję zagrania drugoplanowej roli w dramacie Yves'a Allégreta „Kiedy kobieta jest w coś zamieszana”.

W 2019 otrzymał honorową Złotą Palmę za całokształt na 72. Festiwalu w Cannes.

Waldemar Marszałek



FOT. SŁAWEK

Zawodnik sportów motorowodnych. Od 1959 był zawodnikiem klubu sportowego Polonia Warszawa. Sześciokrotny mistrz świata, czterokrotny mistrz Europy w zawodach motorowodnych. Jeden z najbardziej utytułowanych motorowodniaków na świecie.

Zajmował także 17-krotnie 2. i 3. miejsca na Mistrzostwach Europy i Świata. W 1980 i 1981 zdobył Puchar Europy. W 1989 Wielką Nagrodę Europy. W 1990 Puchar Świata. Zdobywał także kilkakrotnie Grand Prix Niemiec i Wielkiej Brytanii. 40-krotny Mistrz Polski. Łącznie zdobył 27 medali na Mistrzostwach Świata i Europy. Zdobyl także prestiżowe nagrody Trofeo Speluzzi i Trofeo Mazzoli.

Jako pierwszy w historii zdobył 3 razy z rzędu tytuł mistrza świata, za co został uhonorowany złotym medalem UIM (Światowa Federacja Motorowodna).

W wyborach z 1998 został wybrany radnym miasta stołecznego Warszawy z listy Sojuszu Lewicy Demokratycznej. Po raz kolejny był wybierany w wyborach 2002, 2006, 2010 i 2014.

Susan Wojcicki



FOT. TECHCRUNCH

Amerykańska ekonomistka i bizneswoman. W latach 2014-23 pełniła funkcję CEO YouTube.

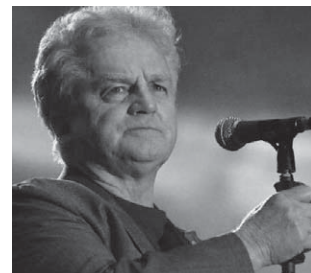
Urodziła się 5 lipca 1968 roku w Santa Clara w stanie Kalifornia, jako córka Stanleya Wojcickiego, profesora fizyki pochodzącego z Polski oraz dziennikarki Esther Wojcicki.

Studiowała historię i literaturę na Uniwersytecie Harvarda. Kontynuowała edukację na studiach ekonomicznych na Uniwersytecie Kalifornijskim w Santa Cruz i Uniwersytecie Kalifornijskim w Los Angeles. Początkowo pracowała w koncernie Intel. W 1998 roku wynajęła Sergeyowi Brinowi i Larry'emu Page'owi swój garaż, by mogli w nim założyć spółkę Google Inc.

Od 1999 roku kierowała działem marketingu Google, a rok później została wiceprezesem przedsiębiorstwa. Odpowiadała za tworzenie pierwszych doodles oraz wprowadziła do realizacji liczne produkty, m.in. Google Images, Google Books i Google Video. W 2014 roku została mianowana prezesem YouTube.

WRZESIEŃ 2024

Felicjan Andrzejczak



FOT. MACIEJ KACZANOWSKI/ARCHIWUM

Piosenkarz i muzyk. W latach 1982-83 wokalista zespołu Budka Suflera, z którym wylansował przeboje: „Jolka, Jolka pamiętasz”, „Czas ołowiu” i „Noc kome-ty”.

W 1970 wraz z rodziną zamieszkał w Świebodzinie, gdzie poznał grupę lokalnych muzyków, m.in. Andrzeja Rutkowskiego i założył zespół C-4011. Ukończył Średnią Szkołę Muzyczną w klasie skrzypiec i Wydział Wychowania Muzycznego Studium Nauczycielskiego w Gorzowie Wielkopolskim. Pracował w szkole muzycznej i placówce wychowawczej, w domu dziecka.

W 1971 wspólnie z C-4011 pojawił się na Ogólnopol-

skim Konkursie Młodych Talentów w Jeleniej Górze, gdzie za wykonanie piosenki „Dziwny jest ten świat” otrzymał trzecią nagrodę.

W 1979 dostał się do koncertu „Premier” na XVII festiwalu w Opolu, gdzie otrzymał wyróżnienie. Potem nawiązał współpracę z Polskim Radiem i współpracował z Teatrem Rampa na Targówku w Warszawie.

Pod koniec 1982 został zaproszony do współpracy z zespołem Budka Suflera. Utwór „Jolka, Jolka pamiętasz” trafił na szczyt Listy przebojów Programu Trzeciego.

Jako solista wydał kilka albumów. Od 2015 do 2019 udzielał się w zespole Romuald Lipko Band.

Pośmiertnie odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

James Earl Jones



FOT. JOHN MATHEW SMITH 2001

Amerykański aktor filmowy, teatralny i telewizyjny/ Głos Lorda Vadera. Odnaczony w 1992 Narodowym Medalem Sztuki. Laureat Oscara za całokształt twórczości.

W 1953 zdobył stopień bakałarza na wydziale teatralnym na Uniwersytecie Michigan. W latach 1953-55 służył w United States Army. W latach 1955-57 studiował aktorstwo w American Theatre Wing w Nowym Jorku pod kierunkiem Lee Strasberga i Tada Danielewskiego.

W 1957 trafił na Broadway. Na ekranie debiutował u Stanleya Kubricka w filmie „Doktor Strangelove, czyli jak przestałem się martwić i pokochałem bombę” (1964). Swoje najbardziej znane role zagrał w filmach „Conan Barbarzyńca”, „Książę w Nowym Jorku” i podkładając głosy filmowych bohaterów, a w szczególności Dartha Vadera w kolejnych częściach sagi Gwiezdne wojny.

Kris Kristofferson



FOT. MORTEN JENSEN

Amerykański aktor, piosenkarz, kompozytor i autor tekstów piosenek. Uznawany za jednego z najważniejszych i najbardziej znanych wyko-

nawców muzyki folk i country.

Po ukończeniu w 1958 roku wydziału filozofii w Poloma College i otrzymaniu prestiżowego stypendium Rhodes, podjął studia na wydziale historii literatury angielskiej na Uniwersytecie Oksfordzkim w Oksfordzie. Dorabiał jako barman, stróż w Columbia Studios, pilot śmigłowca wożący załogi platform wiertniczych, grał zawodowo w futbol amerykański i pod pseudonimem „Kris Carson” komponował piosenki. W latach 1964-68 odbył pięcioletnią służbę wojskową jako pilot w oddziałach amerykańskich Sił Powietrznych stacjonujących w Niemczech.

Po wyjściu z wojska, w 1965 miał podjąć pracę jako wykładowca na West Point, ale wyjechał na wakacje do Nashville, gdzie zetknął się z nurtem muzyki country. W 1967 roku Kristofferson podpisał kontrakt z Epic Records i wydał singiel „Golden Idol”. Od 1970 występował na estradzie i nagrywał płyty. Stał się laureatem trzech nagród Grammy. Jego piosenki wykonywali m.in. Janis Joplin, Elvis Presley i Johnny Cash.

W filmie zadebiutował w dramacie Dennisa Hoppera „Ostatni film” (1971). Doceniono go za rolę Billy’ego Kida w westernie Sama Peckinpaha „Pat Garrett i Billy Kid” (1973). Za rolę w „Narodzinach gwiazdy” u boku Barbry Streisand, za którą odebrał nagrodę Złotego Globu.

Zbigniew Lew-Starowicz



Lekarz psychiatra, psychoterapeuta i seksuolog, nauczyciel akademicki, profesor nauk medycznych, założyciel i prezes Polskiego Towarzystwa Seksuologicznego.

W 1966 ukończył medycynę na Wydziale Lekarskim Wojskowej Akademii Medycznej w Łodzi. Został także absolwentem filozofii na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. W 1981 doktoryzował się, a w 1986 uzyskał stopień doktora habilitowanego nauk medycznych ze specjalnością w zakresie psychiatrii. W 2015 otrzymał tytuł profesora nauk medycznych.

Był założycielem i prezesem Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Seksuologicznego oraz Polskiego Towarzystwa Medycyny Seksualnej. W latach 1995-96

był ekspertem Ministerstwa Edukacji Narodowej w zakresie edukacji seksualnej, a w latach 1996-98 liderem programu edukacji seksualnej Organizacji Narodów Zjednoczonych.

Był autorem lub współautorem kilkuset prac naukowych i popularnonaukowych poświęconych problematyce współczesnej seksuologii i psychiatrii.

Maggie Smith



Brytyjska aktorka. Laureatka dwóch Oscarów, pięciu BAFTA, czterech Emmy, Tony, pięciu Nagród Gildii Aktorów Ekranowych, trzech Złotych Globów i honorowej Laurence Olivier Award.

Karię sceniczną rozpoczęła jako studentka. W 1952 zadebiutowała na Broadwayu, a w 1959 dołączyła do Old Vic Company.

Po raz pierwszy pojawiła się na ekranie w 1956. Pierwszą nominację do Oscara dla najlepszej aktorki drugoplanowej zdobyła za rolę w filmowej adaptacji „Otella” (1965) jako Desdemona u boku Laurence’a Oliviera. Za film „Pełnia życia panny Brodie” (1969) zdobyła pierwszego Oscara (za rolę pierwszoplanową). W 1978 zagrała u boku Michaela Caine’a w „Suicie kalifornijskiej” według Neila Simona, za którą otrzymała Oscara dla najlepszej aktorki drugoplanowej.

W 2001 roku Smith zagrała w Gosford Park Roberta Altmana. Rola ta przyniosła jej szóstą nominację do Oscara dla najlepszej aktorki drugoplanowej. Na początku XXI wieku popularność dała jej rola prof. McGonagall w serii filmów o Harrym Potterze oraz Violet Crawley w serialu Downton Abbey.

Zdzisław Targoński



Technolog żywności i żywienia oraz nauczyciel akademicki, profesor nauk rolniczych, rektor Akademii Rolniczej w Lublinie.

W 1971 ukończył studia chemiczne na UMCS. Doktoryzował się w 1978 z zakresu technologii żywności na Akademii Rolniczej w Poznaniu,

stopień doktora habilitowanego uzyskał w 1986. W 1995 otrzymał tytuł profesora nauk rolniczych. W pracy naukowej zajął się zagadnieniami z zakresu analizy i biotechnologii żywności.

Był prodziekanem Wydziału Rolniczego Akademii Rolniczej w Lublinie (1990-96). W 1992 stanął na czele Katedry Biotechnologii, Żywności Człowieka i Towaroznawstwa Żywności. Od 2002 do 2008 przez dwie kadencje pełnił funkcję rektora Akademii Rolniczej.

Był również działaczem sportowym, przez kilkanaście lat pełnił funkcję prezesa AZS Lublin.

Otrzymał Złoty Krzyż Zasługi i Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski.

PAŹDZIERNIK 2024

Jadwiga Barańska



Aktorka teatralna, filmowa i telewizyjna, scenarzystka.

W 1958 ukończyła studia w Państwowej Wyższej Szkole Teatralnej w Łodzi. Karierę w teatrze rozpoczęła na deskach Teatru Klasycznego

w latach 1959-66. Odniosła sukces jako aktorka filmowa, występując głównie w filmach męża, Jerzego Antczaka. Największą sławę przyniosła jej rola Barbary Niechcic w adaptacji powieści „Noce i dnie” Marii Dąbrowskiej, jak również w kreacji tytułowej w filmie „Hrabina Cosel”.

Była również aktorką Teatru Telewizji.

W 2000 przystąpiła – jako współautorka scenariusza i współreżyserka – do realizacji filmu Antczaka o związku Fryderyka Chopina i George’a Sand „Chopin. Pragnienie miłości”, w którym zagrała rolę Tekli Justyny Chopin, matki Fryderyka Chopina.

Leszek Moczulski



Dziennikarz, publicysta, polityk, historyk i geopolityk, doktor habilitowany nauk humanistycznych.

Działacz opozycji w okresie PRL, wielokrotnie aresztowany. Współzałożyciel Ruchu Obrony Praw Człowieka i Obywatela, założyciel i wieloletni przywódca Konfederacji Pol-

ski Niepodległej. Poseł na Sejm I i II kadencji.

W 1952 ukończył studia prawnicze na Uniwersytecie Warszawskim, a w 1958 historię na tej samej uczelni. Jeszcze na studiach podjął pracę jako dziennikarz. W marcu 1977 został rzecznikiem właśnie założonego Ruchu Obrony Praw Człowieka i Obywatela. W 1990 wystartował w wyborach prezydenckich. Zajął 6. miejsce, zdobywając 411 516 głosów. W latach 1991-97 sprawował mandat posła na Sejm I i II kadencji.

W 2015 prezydent Bronisław Komorowski odznaczył go Krzyżem Wielkim Orderu Odrodzenia Polski.

Liam Payne



Brytyjski piosenkarz i autor tekstów. Zadebiutował jako piosenkarz w 2008 podczas przesłuchań do brytyjskiego programu The X Factor. Dwa lata później ponownie uczestniczył w eliminacjach, tym razem przeszedł je pomyślnie i został zgrupowany z czterema innymi solistami, z którymi stworzył zespół One Direction. Współpracował też z innymi producentami pod nazwą „Big Payno” i „Payno”. W maju 2017 wydał „Strip That Down” jako główny singiel z nadchodzącego debiutanckiego albumu. Zajął trzecie miejsce na brytyjskiej liście singli i dziesiątą na amerykańskiej liście Billboard Hot 100, będąc platyną w obu krajach.

W grudniu 2019 ukazał się jego debiutancki album „LP1”.



Jacek Rudak

Były piłkarz Lublinianki i Motoru, jeden z najlepszych obrońców w historii lubelskiej piłki nożnej. Społecznik.

Urodził się w 1940 roku w Dobryniu Małym niedaleko Białej Podlaskiej. Przygodę z piłką rozpoczął w 1954 roku w Kolejarzu Katowice. Cztery lata później trafił do reprezentacji Polski juniorów.

Pod koniec lat 50. wrócił do Lublina. Grał w Lubliniance, Stali Kraśnik i w Motorze

Po zakończeniu kariery był trenerem. W 1979 Rudak pod-

jął pracę w WOSTiW na basenie przy ul. Łabędziej na Bronowicach. Rozpoczął też pracę z dziećmi i młodzieżą. Od 1999 działał w Towarzystwie Sportowo-Turystycznym Sokolik.

Elżbieta Zajączowna



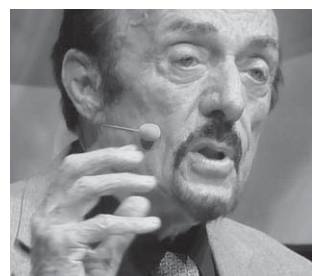
Aktorka teatralna i filmowa, prezenterka telewizyjna.

W 1981 ukończyła studia na PWST w Krakowie. Występowała w teatrach: Syrena w Warszawie, Muzycznym w Gdyni, Rampa w Warszawie i Komedii w Warszawie.

Prowadziła teleturniej „Sekrety rodzinne” i program „Najzabawniejsze zwierzęta świata” w Polsce.

Zagrała w „Vabank” i „Vabank II”, w serialu „Matki, żony i kochanki” i w „Seksmissji”.

Philip Zimbardo



Amerkański psycholog pochodzenia włoskiego. Od 1968 roku profesor Uniwersytetu Stanforda.

Znany z przeprowadzenia eksperymentu więziennego, założyciel Kliniki Nieśmiałości, autor wielu książek, z których najbardziej znana to „Psychology and Life” (Psychologia i życie). Działal na rzecz popularyzacji psychologii, występując w cyklu programów „Discovering Psychology”.

W 1954 uzyskał tytuł bakałarza w Brooklyn College, rok później otrzymał tytuł magistra na Uniwersytecie Yale, na tym samym uniwersytecie doktoryzował się w 1959. W latach 1960-67 wykładał na Uniwersytecie Yale, Uniwersytecie Columbia, Kolegium Barnarda oraz Uniwersytecie Nowojorskim.

Najbardziej znane są jego dokonania w dziedzinie psychologii społecznej oraz badania nad nieśmiałością.

Założyciel i patron działającego od 2014 jedyne w Polsce Centrum Zimbardo.

W 2002 Zimbardo pełnił funkcję przewodniczącego Amerykańskiego Towarzystwa Psychologicznego.

(OPRAC. RAD, AK, EB, KAZ, ŹRÓDŁO: WIKIPEDIA)





Klara Lewis i Nik Colk Void, w towarzystwie wizualizacji autorstwa Pedro Maii przedstawiają „Full-On”
FOT. MATERIAŁY ORGANIZATORA

KODY. Tradycja i Awangarda

WYDARZENIE 16. edycja Festiwalu Tradycji i Awangardy Muzycznej KODY. To wydarzenie, które łączy elementy muzyki tradycyjnej z nowatorskimi, eksperymentalnymi formami

Festiwal organizowany przez Ośrodek Międzykulturowych Inicjatyw Twórczych Rozdroża jest jednym z największych i najbardziej prestiżowych festiwali muzycznych we wschodniej Polsce. Pierwsza edycja odbyła się w 2009 roku. Od tej pory festiwal prezentuje bogactwo muzycznej tradycji, jednocześnie promując nowatorskie podejścia do tworzenia i wykonywania muzyki, jak również interpretowania dźwięków.

„Festiwal KODY jest programowany w taki sposób, by celowo łączyć różnorodne style i formy muzyczne, tworząc swoisty miks tradycji i współczesności. KODY odkrywają, jak różne gatunki muzyczne, od awangardy (która sama w sobie jest już pewną tradycją), przez jazz, po muzykę elektroniczną, czerpią z różnych tradycji,

przetwarzając ją na nowe języki artystyczne” – mówi Grzegorz Paluch, kurator programowy festiwalu.

Tegoroczny festiwal rozpocznie się 20 listopada (środa) w klasztorze oo. Dominikanów w Lublinie (ul. Złota 9). Na początek: Radical Polish Ansambl, który zaprezentuje premierowy projekt „Nierozpoznana wieś”. Następnie francuski zespół La Tempête pod kierownictwem Simona-Pierre’a Bestiona wystąpi z projektem „Nocturnes: Hymny Bizantyjskie & Nieszpory Prawosławne”, który jest odważną fuzją starożytnych pieśni z tradycją prawosławną. Na koniec pierwszego dnia odbędzie się spotkanie z artystami oraz promocja nowego wydawnictwa Radical Polish Ansambl.

21 listopada (czwartek) festiwal przeniesie się do Opery Lubelskiej (ul. Skłodowskiej 5). Wieczór rozpocznie Sam

Kowalski, po którym Gary Gwadera premierowo zaprezentuje suitę „Daleko w Chicago. Suita Footberkowa”. Prawykonaniu utworu towarzyszyć będą tworzone na żywo przez VI-a Copy Corpo analogowe wizualizacje. Następnie na scenie pojawi się słoweńskie trio Širom z projektem „The Liquified Throne of Simplicity”. Po koncertach odbędzie się spotkanie z artystami.

22 listopada (piątek) na deskach Sali Czarnej w Galerii Labirynt (ul. Popiełuszki 5): Grzegorz Lesiak wraz z Rutami i Piotrem Damasiewiczem zaprezentują premierowo projekt „Lemplugged”, łączący tradycje lemkowski z muzyką improwizowaną. Zobaczymy także Klarę Lewis i Nik Colk Void, którzy w towarzystwie wizualizacji autorstwa Pedro Maii przedstawiają „Full-On” (premiera polska) – unikalne połączenie

eksperymentalnych dźwięków i wizualnych efektów. Wieczór zakończy solowy występ J „Mo’ong” Santoso Pribadi – indonezyjskiego szamana i twórcy instrumentów z odzysku.

Ostatni dzień, 23 listopada (również Galeria Labirynt), to premiera koncertu Martyny Zakrzewskiej i Aleksandra Ołdak, interpretujących „Sonaty i Interludia” Johna Cage’a, debiut zespołu TAK-KAK TAKKAK, czyli tandemu japońskiego producenta Shigeru Ishihara (znanego jako Scotch Rolex) oraz kompozytora i twórcy instrumentów J Mo’ong Santoso Pribadi, znanego jako połowa duetu Raja Kirik. Cały festiwal zakończy Noc Tańca pod wodzą Rodzinnej Orkiestry i Teatru Noiseband.

Na wszystkie wydarzenia będą obowiązywały bezpłatne wejściówki (szczegóły wkrótce). **MG**

Mniej więcej

NA SCENIE Lubelska ekipa to jedna z najpopularniejszych polskich grup kabaretowych. Od 1999 roku rozśmieszają całą Polskę, a skecze takie jak „Stacja benzynowa”, „Tofik”, „Lokomotywa” czy „Chińska restauracja” zapisały się w historii polskiego kabaretu.

Od początku grupę tworzą: Marcin Wójcik, Michał Wójcik i Waldemar Wilkołek. Ani Mru-



-Mru są laureatem najbardziej prestiżowych przeglądów i festiwali kabaretowych jak: Festiwal Kabaretów Studen-

kich, Telekamery, TopTrendy Kabareton czy PaKa.

W Lublinie wystąpią z nowym programem „Mniej więcej”: 14 listopada (dwukrotnie, przy czym ostatnie sztuki biletów zostały tylko na występ zaplanowany na godzinę 17). Bilety można kupić online na stronie Centrum Spotkania Kultur w Lublinie oraz na popularnych platformach biletowych. **MG**

Requiem Mozarta

MUZYKA Niewiele jest w dziejach muzyki sakralnej dzieł tak uwielbianych i tak wzruszających, jak Requiem Wolfganga Amadeusza Mozarta. Muzyka

tej „najpiękniejszej pieśni żałobnej” zachwyca głębią uczucia i dramatyzmem. Tego wyjątkowego utworu będzie można wysłuchać 31 października (czwartek)

w Archikatedrze Lubelskiej o godzinie 20. Wstęp wolny.

Wykonawcy: • Orkiestra Symfoniczna Opery Lubelskiej • Chór Opery Lubelskiej

pod dyr. Grzegorza Pecki • Vincent Kozlovsky – dyrygent • Karina Skrzyszewska – sopran • Dorota Szostak-Gaska – alt • Oleg Lanovyi – tenor • Dariusz Machey – bas.

Siłą rzecz

WYWIAD Ja nigdy nie byłem jakimś uczniem ćwiczyć na fortepianie. I potem jak już zre-

Konrad Sołtys

• **Rozmawiamy w naszej redakcji; w budynku, gdzie kiedyś mieściła się szkoła muzyczna, do której pan uczęszczał 8,5 roku. Jakim był pan uczniem? I co pamięta z tego miejsca?**

– Przyszedłem tutaj w 1957 roku, zacząłem pierwszą klasę szkoły podstawowej, mieszkalem wtedy na Łęczyńskiej, więc na tamte czasy to była odległość niebotyczna. Wtedy jeździł autobus zero: jak sama nazwa wskazuje, miał zapętloną trasę. Jeździł przez Śródmieście, potem przez Kalinę i wracał na Łęczyńską od strony Huty. Bo nie wiem czy Pan wie, ale ulica Hutnicza – wszyscy mniej więcej wiedzą, że jest – tylko nikt nie wie z jakiego to powodu jest ta Hutnicza. Tam huty żadnej już nie ma od dobrych 60 albo więcej lat. Wówczas była huta szkła i produkowała butelki do wódki. Ja tym autobusem dojeżdżałem na Krakowskie. To mniej więcej trwało 40 minut. Poza tym autobus w tamtych czasach to było coś ciekawego, ponieważ ludzie byli poczępiani wszystkiego, stali na zderzakach... to była bardzo ciekawa podróż.

Chodziłem tu całą podstawówkę, potem poszedłem do liceum i na początku dziewiętej klasy, czyli drugiej klasy, bo wtedy było 7 klas szkoły podstawowej i licea 4-letnie i w jakiś sposób zrezygnowano z moich usług tutaj. Taka sentymentalna podróż.

• **Przedmiot, w którym się pan czuł najlepiej?**

– Przez całą podstawówkę fortepian. W liceum jeszcze klarnet. To bardzo ciekawa sprawa. Dlaczego klarnet? Ponieważ ja do dzisiaj lubię bardzo saksofon i myślałem sobie, żeby grać na saksofonie, ale w tamtych czasach saksofon jako instrument muzyczny

nie istniał z powodów, których nie znam.

Może dlatego, że to był instrument imperalistyczny używany do jazzu?

Nie było saksofonu, był klarnet. Ja na tym klarnecie zacząłem grać, ale to jest nieistotne, bo ja się nigdy nie nauczyłem grać na klarnecie przyzwoicie. Uczył mnie tutaj Pan profesor Minch, który był

jazzmanem i grał jazz tradycyjny na klarnecie; zresztą bardzo dobrze. To był jeden z takich niewielu jazzmanów lubelskich.

• **Był pan urwisem czy raczej spokojnym uczniem?**

– Ja nigdy nie byłem jakimś uczniem wybitnym. Moja, że tak powiem nauka, charakteryzowała się tym, że ja zawsze byłem bardzo dużym leniem, nie chciało mi się ćwiczyć na fortepianie. I potem jak już zrezygnowano z moich usług w szkole muzycznej, to wydawało mi się, że już nigdy w życiu nie będę miał z muzyką nic wspólnego. A zaczęliśmy się bawić w zespół. Zaczęło to mnie przychodzić dwóch kolegów grających na gitarach...

• **Pierwszy zespół w 1969 roku?**

– Tak, Spotkałem dwóch chłopaków, którzy grali na gitarze. Janusza Pędzisa i Krzysia Broziego. Ja byłem po maturze już, Janusz – basista – też, a Krzysio był w szkole maturalnej prawdopodobnie. A wtedy się chodziło do szkoły też w sobotę, więc spotykaliśmy się albo w sobotę wieczorem albo w niedzielę. Przyszedł taki moment, że postanowiliśmy to zarejestrować te nasze dokonania muzyczne,

ale nikt nie śpiewał.

Więc siłą rzeczy ja musiałem się tym zająć.

Bardzo ciekawe były technologie nagrywania. Oni grali we dwóch na jednym wzmacniaczu, ja śpiewałem bezpośrednio do mikrofonu zawieszonego na żyrandolu. I dokonaliśmy bardzo dużo takich nagrań domowych. Niestety; w czasie zawieruch historii zaginęły. Następną rzeczą jak już tak sobie nagrywaliśmy, była nazwa. Co tydzień przychodziliśmy tam z różnymi propozycjami, bez rezultatu. Daliśmy szansę losowi. Słownik polsko-angielski: prompts box. Świetna nazwa. W tamtych czasach zupełnie szokująca, bo ona była myląca. Wtedy zespoły się nazywały tak „kolorowo”: Czerwono-Czarni, Czerwone Gitary, Blackout itd. Dopóki nie mieliśmy publicznego występu to nie miało to żadnego znaczenia. Nazywaliśmy się Prompts Box i bardzo nam to odpowiadało. Byliśmy szczęśliwi. Ale przy

zy ja musiałem się tym zająć

em wybitnym. Moja, że tak powiem nauka, charakteryzowała się tym, że ja zawsze byłem bardzo dużym leniem, nie chciało mi się zrygnąć z moich usług w szkole muzycznej, to wydawało mi się, że już nigdy w życiu nie będę miał z muzyką nic wspólnego – rozmowa z Krzysztofem Cugowskim, wokalistą



pierwszej okazji publicznego występu – wtedy język angielski nie był popularny i akceptowalny ze wszystkimi jego za i przeciw jak teraz – powiedzieli: mowy nie ma, to jak to jest po polsku? No Budka Suflera.

W międzyczasie jeszcze zaczął z nami grać na perkusji Jacek Grün. Po paru miesiącach dołączył do nas Witek Odorowicz, który grał na klawiszach. W tym składzie w marcu 70 roku Jurek Janiszewski załatwił nam nagrania w radiu. Jurek pracował w radiu akademickim. I on się dowiedział skądś, że gra taki zespół muzykę bluesową i rhythm bluesową. Co było wtedy absolutnym ewenementem, nikt takich rzeczy nie grał w ogóle. Nagrał nas na próbie, potem puszczał te kawałki w radiowęzle akademickim, a w Radiu Lublin był na współpracy i tym sposobem załatwił nam te nagrania. Nagraliśmy pierwsze piosenki, jedna piosenka jest do dzisiaj w taśmotece, blues Georgia Maxuella, jako pierwsze na-

granie Budki Suflera i to był 70 rok. I tak się zaczęło.

• **Ale nie wszystko wtedy wyszło?**

– Tak. Rozsypało po wakacjach; był to rok 1970. Wtedy spotkałem w mieście Romka Lipko, z którym chodziłem od pierwszej klasy szkoły podstawowej do szkoły muzycznej od siódmego roku życia. Suma sumarum, kiedy go spotkałem, to znaliśmy się bardzo wiele lat. Słuchaj, mówię, a wiesz, mi się to wszystko posypało, koledzy się

porozchodzili. On mówi: słuchaj, ja w Milejowie ćwiczę tu z zespołem. Przyjeżdż i zobaczymy. I tak się zaczęło. Wiadomo, że przejęliśmy nazwę Budka Suflera ponieważ Budka Suflera w mieście była znana, że jest to zespół który gra określone rzeczy i wszyscy wiedzieli. A potem to już tak po kawałku się potoczyło.

• **Pod koniec lat 80-tych mieliście trasę w Stanach. Z perspektywy czasu nie żałuje Pan powrotu do kraju?**

– *Gdyby to było 10 lat wcześniej, to przypuszczam, żebyśmy nie wrócili, ale na pewno ja bym nie wrócił.*

Pod koniec lat 80 dobiegaliśmy 40-ki i to już nie było takie proste. Mieliśmy rodziny, mieliśmy dzieci i tak dalej i tak dalej. Owszem: można było to zrobić, ale to byłaby taka totalna wywrotka życia każdego z nas. Myśmy poza tym odnieśli w Polsce sukces. Nie ma się co oszukiwać. Jedyna rzecz, jakiej mi brakuje, to że nie miałem okazji z różnych powodów skonfrontować się z tą publicznością nie polską. Ale tak się ułożyło i tyle. Ale tego mi trochę brakuje.

• **W tym roku obchodzi pan 55-lecie swojej kariery muzycznej na scenie. Jest książka, obszerny wywiad przeprowadzony przez Marka Sierockiego. Jest**

nowa płyta solowa, którą nagrał pan z Zespołem Mistrzów.

– Płyta krócej, ale książka to powstawała w sumie prawie trzy lata. Spotykaliśmy się z Markiem, trochę nagraliśmy, potem znowu była przerwa i tak dalej; też bez żadnej premedytacji, tak się złożyło, że jedno i drugie wyszło do sprzedaży na jesieni. To był przypadek, ale dobrze, bo to ma jakiś sens. Nowa płyta mi się podoba. Wie Pan, nikt z nas nic nie musi robić. Wszyscy koledzy, którzy ze mną grają, to są muzycy spełnieni artystycznie w 500 proc.

• **Płyta jest inna, bardziej rockowa w stosunku do ostatnich płyt z Budką?**

– Budka od Takiego Tanga właściwie jako zespół rockowy przestała istnieć. To był ciągły pościg za kolejnym Tangiem i Balem. Niestety; to jest taki syndrom który oczywiście najpierw to trzeba, żeby wykonawcę spotkał taki mega przebój jakim było Takie Tango i to nie każdy przeżył. Nam było dane, ale

to też powoduje – co zresztą jest nagminne – że większość wykonawców, którzy mieli jakiś super przebój, to koniecznie chce to powtórzyć. Żeby jeszcze raz było to samo i jeszcze raz... Nigdy się to nie udaje, nikomu się nie udało i nam także, ale to spowodowało, że myśmy właściwie przestali być zespołem rockowym. I w pogoni za tym graalem przestaliśmy być zespołem w ogóle. Ta końcówka naszej działalności była rzeczywiście poszukiwanie tanga 5, 15, balu 18 i tak dalej i tak dalej. Nie jesteśmy oryginalni, przed nami było bardzo wielu wykonawców, którzy to przeszli, za nami będzie podobnie, także nic sensacyjnego. W 2014 roku zamknęliśmy ten rozdział, zagraliśmy trasę stukoncertową.

• **W jednym z wywiadów czytałem, że najlepiej czuje się pan u siebie, czyli w Lublinie.**

– Mieszkam pod Lublinem, ale bardzo niedaleko. Urodziłem się w Lublinie, mieszkam i pewnie dokonam życia w Lublinie, bo nie widzę powodu, żeby robić to gdziekolwiek indziej. Ale niestety życie mnie do tego zmusiło, że jednak bardzo dużo wyjeżdżam. Dużo gram, a także od czasu do czasu wyjeżdżam za granicę prywatnie, bo lubię; jest parę miejsc, które lubię i staram się odwiedzać, jak często mogę.

• **Najlepiej jest u siebie?**

– No pewnie, że tak. A gdzie? Jak widzę słowo „hotel”, to od razu mam wysypkę.

• **A nie chciał pan nigdy do Warszawy wyjechać?**

– Kiedyś mnie tam z różnych powodów namawiali, żeby się przeprowadzić do Warszawy, czego chwała Bogu nie zrobiłem.

Jak mi trzeba do Warszawy to dojadę, wrócę. Taka podróż do Warszawy to się wiąże, jak patrzę na to miasto i na zakres szaleństwa komunikacyjnego, to nie mam pojęcia, czy gdybym tam mieszkał, to po tygodniu zmagania się z dojazdem gdziekolwiek, to mógłbym kogoś zabić za to. Po prostu ja mam słabe nerwy i ci ludzie naprawdę mają nerwy ze stali, bo podróżowanie po Warszawie – już nie mówiąc o godzinach szczytu – to jest naprawdę dla odpornych.



• **CAŁA ROZMOWA DO Z CYKLU (NIE)WYPARZONA GĘBA DO IZOBACZENIA NA WWW.DZIENNIKWSCHODNI.PL I NASZYM KANALE YOUTUBE.PL**

Na niedzielny obiad

Zupa ziemniaczana

SKŁADNIKI: 1 kg ziemniaków, 20 dag boczku wędzonego, listek laurowy, ziele, pieprz sól, zielenina do smaku.

WYKONANIE: boczek pokroić w kostkę, podsmażyć na złoty kolor, nie przypalić. Zalać przegotowaną wodą, żeby wydobyć smak sosu. Zaczekać, kiedy boczek będzie miękki.

Osobno ugotować ok. 1,5 litra wody i wrzucić pokrojone ziemniaki w kostkę, dodać przyprawę, osolić do smaku. Kiedy ziemniaki będą miękkie, dodać boczek, pogotować jeszcze chwilę. Na talerzu posypać zieloną pietruszką.

Wege pietruszkowa

SKŁADNIKI: 6 łyżek posiekanej natki pietruszki, 4 cebule, 2 pory, ząbek czosnku, szklankę śmietany, łyżkę masła, 2 szklanki bulionu, gałkę muszkatołową, sól i pieprz.

WYKONANIE: na maśle podsmażyć cebulę pokrojoną w kostkę i pory w plasterki. Gdy będą miękkie, przełożyć do garnka i zalać bulionem. Gotować pół godziny, następnie dodać śmietanę, przyprawę i natkę. Podawać z mocno naczosnkowanym grzankami.



Drugie: lubelskie pierogi z serem i kaszą gryczaną

SKŁADNIKI: na ciasto 35 dag mąki, 1 jajko, pół szklanki wody, sól. Na farsz: 25 dag kaszy gryczanej, 35 dag twarogu, 1 duża cebula, 1 jajko, sól, pieprz, masło na okrasę.

WYKONANIE: zagnieść ciasto. Ugotować kaszę gryczaną i zemleć z twarogiem. Na maśle zarumienić posiekaną cebulę. Dodać zmieloną kaszę, jajko, wymieszać, doprawić solą z pieprzem. Zrobić pierogi, ugotować, osączyć. Podlać stopionym masłem lub skwarkami ze słoniny. Podawać ze śmietaną.

Lin w śmietanie

SKŁADNIKI: 4 filety z lina, 1 cebula, 2 pietruszki, pół selera, listek laurowy, natka pietruszki, sól,

pieprz. Na sos: 1 łyżka masła, pół łyżki mąki, 2 szklanki bulionu, 1 szklanka śmietany, sól, pieprz, 1 łyżka posiekanego koperku, pół łyżki posiekanej natki pietruszki, gałka muszkatołowa.

WYKONANIE: na warzywach i przyprawach ugotować bulion. Filety włożyć do wywaru. Zagotować na dużym ogniu, zmniejszyć płomień i gotować na małym. Przygotować sos. Roztopić masło, rozetrzeć z mąką, doprowadzić bulionem. Dodać szklankę śmietany, doprawić solą i pieprzem, dodać koperek i natkę. Na koniec delikatnie doprawić gałką muszkatołową. Ułożyć na półmisku, polać sosem, podawać z koperkowymi ziemniakami.

Deser: bakaliowe ciasteczka

SKŁADNIKI: opakowanie mrożonego ciasta francuskiego (50 dag), 5 dag rodzynek, 10 dag orzechów, 5 dag migdałów, 10 dag miodu, pół łyżeczki cynamonu.

WYKONANIE: ciasto rozmrozić, rozłożyć na stolnicy posypanej mąką. Wykroić krążki o średnicy nie mniejszej niż 7 cm. W środku krąż-

ków wykroić kieliszkiem dziurki o średnicy 4 cm. Rodzynki i migdały sparzyć, osączyć. Orzechy i migdały posiekać. Miód rozpuścić w garnuszku, dodać wszystkie bakalie i cynamon, dokładnie wymieszać. Dusić ok. 2 minut na wolnym ogniu, ostudzić. Masę wyłożyć łyżeczką na środek całego krążka, przykryć drugim krążkiem z dziurką. Zlepić brzegi obu krążków. Blachę wyłożyć papierem pergaminowym, ułożyć ciasteczka posmarowane na wierzchu zimną wodą. Piec 25 minut w nagrzanym piekarniku w temperaturze 180°C.

WALDEMAR SULISZ

Rosół, zurek i

PRZEPISY To najlepsze polskie zupy. W rankingu serwisu Taste Atlas znalazły się w pierwszej trójce. A my podrzucamy przepisy rosół

Waldemar Sulisz

Jaka zupa wygrała ranking? Zwycięzcą okazała się lohikeitto, fińska zupa z łososiem. W pierwszej trójce znalazły się ponadto węgierski rosół húsleves na kurze i ostrej papryczce oraz Cullen skink, szkocka zupa rybna. Jak ugotować zwycięską zupę?

Zupa lohikeitto

O tym, że to bardzo smaczna zupa wiem od 10 lat. Poczęstowali mnie lohikeitto znajomi, którzy mieszkają w Finlandii i nauczyli się ją przyrządzać. – Musisz kupić kawałek świeżego fileta z łososia, bo to podstawa dobrego tej zupy – zaczął naukę Marek. Co jeszcze trzeba kupić? Dwa ładne pory, małe ziemniaki, dwie marchewki, bulion rybny w kostce (lub bulion warzywny czy drobiowy), duży pęczek świeżego kopru, dobrą śmietanę 30%, dobre masło i ładną cytrynę.

Co dalej? Najpierw trzeba pokroić białe części pora i podsmażyć na maśle. Po kilku minutach dodać pokrojoną w kostkę marchew. Jak por będzie miękki dorzucić ziemniaki pokrojone w kostkę, wlać bulion rybny, doprawić solą i pieprzem. Jak ziemniaki będą dobre dodać kawałki łososia, wlać śmietanę i gotować na małym ogniu przez 3 minuty. Śmietana nie może się zagotować.

– Przykryć, odstawić na 5 minut, żeby zupa się „ustatkowała” – mówił Marek. Dodać dużo świeżego posiekanego kopru, na talerzach posypać świeżo mielonym pieprzem i skropić sokiem z cytryny.

Teraz przechodzimy do przepisów na dobre rosół.

Jak ugotować dobry rosół?

Gotowanie rosółu zaczyna się na lokalnym targu.

– Poszedłem rano na małe zakupy. Pomidor, ogórki, szczypiorek. Wróciłem z rosółową kurą, trzema wołowinami i włoszczyzną. Chyba mnie kapusta włoska podkusiła. No i gotuję dwa gary rosółu, bo w jeden się nie zmieściłem – mówi Gienn Mientkiewicz, kucharz okretowy, smakosz i odkrywca polskich serów zagrodowych.

Jakie kawałki wołowiny kupileś? – Szponder, lata, goleń.

To poproszę o składniki. – Pół dużej kury, naprawdę dużej i po pół kilo każdej wołowiny, 3 średnie marchewki, 1 spora pietruszka, 1/2



selera, 1/6 włoskiej kapusty, 3 cebule, 5 ząbków czosnku (bo lubię), ziele angielskie, liść laurowy, goździk, pieprz ziarno, kardamon, kwiat gałki muszkatołowej. Tak to z grubszą wyglądało.

Rada na gotowanie? – Gotować powoli, bardzo powoli.

Duży rosół polski

SKŁADNIKI: 1 kura wiejska, 50 dag mostku cielęcego, 2 marchewki, 2 pietruszki, pęczek zielonej pietruszki, pół selera, 1 por, 1 cebula, szczypta gałki muszkatołowej, 4 ziarenka ziela angielskiego, pół łyżeczki lubczyku, sól, pieprz.

WYKONANIE: mostek i kurę wypłukać, podzielić na kawałki. Mięso włożyć do dużego garnka, zalać 7

litrami zimnej wody, dodać przyprawę (bez gałki) i gotować na małym ogniu. Cebulę w łupinie przekroić na pół, podsmażyć na suchej patelni, dodać do gotującego się rosółu. Rosół ma delikatnie mrugać. Nie należy zbierać szumowin. Po 2 godzinach wyjąć mięso, które można wykorzystać do pulpetów. Może je podać z rosółem. Następnie do rosółu dodajemy przekrojone na krzyż marchew, pietruszkę, seler i por oraz gałkę. Po godzinie rosół łapie smak, po trzech godzinach „pyr kolonia” na bardzo małym ogniu można jeść. Można z makaronem, można z ziemniakami (rosół jest na wołowinie), można z knedlami wątrobowymi.

Dobra rada na gotowanie rosółu? – Gotować powoli, bardzo powoli – mówi Gienn Mientkiewicz

FPT. GIEN MIENTKIEWCZ ARCHIWUM

Agnieszka Fliks. Rosół z rydzami

Przepis na rosół Agnieszki Feliks, która prowadzi autorskie restauracje w Nałęczowie i Kazimierzu Dolnym. Rydze są, więc można gotować. Ale najpierw prawdopodobnie najstarszy polski przepis na rosół z pierożkami.

Iohikeitto

szkiej dziesiątce i pokonały barszcz ukraiński oraz francuską cebulową. Węgiel i żurkowe



SKŁADNIKI: na rosół: 1 kura wiejska, 30 dag szpandra, skrzydełko z indyka, 3 marchewki, 1 pietruszka, kawałek selera, 2 opieczone cebula, 3 listki listek laurowe,

ziele angielskie, sól, pieprz., kilka świeżych rydłów.

WYKONANIE: kurę podzielić na porcje, dobrze wypłukać, zalać w garnku zimną wodą. Zagotować. Odszumować. Gotować, aż mięso będzie miękkie. Dołożyć warzywa i przyprawy. Po godzinie wyjąć mięso i warzywa, doprawić solą z pieprzem, przelać przez gazę. W międzyczasie ugotować pokrojone rydze w osolonej wodzie. Na talerzach układać rydze, zalać rosół. Podawać pielmini lub z kołdunami.

Pielmini do rosółu

SKŁADNIKI: na ciasto: 50 dag maki, 2 jajka, woda. Farsz: 50 dag zmielone wieprzowiny, 50 dag zmielonej wołowiny, 1 duża cebula, 1 jajko, 3 ząbki czosnku, sól, pieprz.

WYKONANIE: z podanych składników wyrobić gładkie ciasto. Cebulę posiekać, wygnieść, wymieszać z dwoma gatunkami mięsa. Dobrze wyrobić, dodać jajko, doprawić. Ciasto rozwałkować, wykroić krążki, nakładać farsz, lepić jak kołduny, owinać na palcu i złączyć rogi. Gotować do wypłynięcia.

Pułankowickie kołduny do rosółu

SKŁADNIKI: na ciasto: 3 szklanki maki, 1 szklanka przegotowanej, osolonej wody. Na farsz: 20 dag antrykotu wołowego, 30 dag udźca jagnięcego, 20 dag łoju nerkowego, 1 cebula, sól, cukier, pieprz, 2 ząbki czosnku, 4 łyżki rosółu. Do gotowania: 2 litry rosółu wołowego.

WYKONANIE: z maki i wody wyrobić elastyczne ciasto, wybić je o stolnicę, nakryć ściereczką i odłożyć, żeby odpoczęło. Posiekać mięsa tasakiem, dodać łój starty na tarce i posiekaną, potem wygniecioną cebulę, wymieszać z przyprawami. Wyrabiać, dodając rosół. Z rozwałkowanego ciasta wykrawać kieliszkiem krążki, po nałożeniu

kuleczki farszu zlepić, robiąc ząbki. Kłaść na wrzący rosół i partiami gotować na małym ogniu do wypłynięcia. A teraz super przepis na żurek i smaczkowitą zalewajkę.

Żurek na wypasie

SKŁADNIKI: butelka żuru bez konserwantów, 40 dag wiejskiej kielbasy, 20 dag wędzonego boczku, 1 cebula, 2 ząbki czosnku, 3 suszone grzyby, 4 jajka ugotowane na twardo, pół szklanki śmietany 18-procentowej, 2 łyżeczki majeranku, sól, pieprz czarny mielony, 2 łyżki startego chrzanu.

WYKONANIE: grzyby umyć i moczyć w wodzie 20 minut. Kielbasę kilkakrotnie nakłuć widelcem. Cebulę obrać i przekroić na cztery części. Czosnek obrać i zgnieść w prasce. Cebulę, grzyby i czosnek zalać 3 szklankami wody, zagotować, włożyć kielbasę oraz boczek i gotować na małym ogniu około 40 minut. Kielbasę, boczek i grzyby wyjąć z wywaru. Kielbasę pokroić w plasterki boczek w kostkę, a grzyby w paski. Do wywaru wlać żur, dodać majeranek, pieprz i sól raz kielbasę, boczek i grzyby. Żurek zagotować, a następnie zdjąć z ognia i połączyć ze śmietaną. Doprawić chrzanem. Jajka pokroić na półki, rozłożyć na talerzach i zalać żurkiem.

Zalewajka z Polesia

SKŁADNIKI: 1 kg ziemniaków, 1 szklanka wywaru z szynki, 1 szklanka wywaru z białej kielbasy, 15 dag wędzonego boczku, 15 dag wiejskiej kielbasy, włoszczyzna (bez kapusty), 1 łyżka oleju, 2 duże cebule, 6 ząbków czosnku, 6 suszonych prawdziwków, butelka białego barszczu, majeranek, pieprz, sól, świeży korzeń chrzanu.

WYKONANIE: w wywarze z szynki i białej kielbasy ugotować ziemniaki. Grzyby namoczone na noc pokroić. Włoszczyznę obrać i razem z grzybami dodać do gotujących się ziemniaków. Na patelni zrumienić cebulę pokrojoną w kostkę. Dodać pokrojony boczek i kielbasę. Podsmażyć. Dodać do ziemniaków, wlać biały barszcz, zagotować. Przyprawić solą, pieprzem, majerankiem i zmiążdżonym czosnkiem. Na sam koniec nastrugać świeżego chrzanu.



Pomarańczowa, zdrowa i pyszna

DO ZOBACZENIA Jesień i dynia kojarzy nam się często z dyniowym latte z kawiarni. Jednak w kuchni dynia ma o wiele więcej zastosowań

Jest smaczna, dietetyczna (zaledwie 27 kcal na 100 g), a dodatkowo jest źródłem błonnika, beta-karotenu, potasu i kwasu foliowego. Dynia jest o tyle wdzięcznym produktem, że w kuchni wykorzystujemy ją w całości. Z miąższu możemy zrobić rozgrzewającą zupę krem, konfiturę lub koktajl, podprażone pestki są doskonałą przekąską oraz źródłem oleju, który może posłużyć za dressing do salatek.

W najnowszym odcinku „Dziennika ze smakiem” kucharz i restaurator Jerzy Wójcik przygotował dla nas dwa proste przepisy, w których możemy dynie wykorzystać na słodko i na słono.

Z dyni piżmowej przygotowujemy na słodko koperty z ciasta francuskiego z konfiturą i suszonymi owocami. Do tego przepisu potrzebne nam będzie: ciasto francuskie, dynia piżmowa, cynamon, miód, konfitura/dżem z ulubionych owoców, żurawina lub inne owoce suszone, jajko.

Przygotowanie: dynię kroimy w plastry na grubość około 2 cm i obieramy ze



skórki. Na środku wycinamy kółko w które wsadzimy owoce. Z ciasta francuskiego wycinamy kwadraty większe od naszych plastrów dyni. Nacinamy rogi, które później będziemy sklejać. Na środku układamy ulubioną konfiturę, na to plaster dyni, a w wycięty okrag wysypujemy owoce. Polewamy odrobiną miodu i posypujemy cynamonem. Sklejamy rogi ciasta i smarujemy rozkłodonym jajkiem, by w trakcie pieczenia ciasto się zarumieniło. Wkładamy do nagrzanego do 180 stopni pieca i pieczemy około 20 minut.

Dynie w wydaniu wytrawnym możemy wykorzystać np. do salatek. Do zrobienia tego

przepisu potrzebujemy: dynię Hokkaido, mix салат, ser (np. gorgonzola), kielki, czerwona cebula, granat, pomidorki koktajlowe. Do dressingu: olej, miód, sok z limonki.

Przygotowanie: Dynie wydramy z gniazd nasiennych. Kroimy na około dwucentymetrowe plastry i układamy na papierze do pieczenia. Polewamy oliwą i posypujemy ziołami. Do tego w osiemki kroimy czerwoną cebulę. Wkładamy do piekarnika i pieczemy do miękkości. Później warzywa studzimy i przygotowujemy salatkę. Na talerz układamy mix салат, kroimy pomidorki koktajlowe, pestki granata, przestudzoną pieczoną cebulę oraz pokrojony w kostkę ser. Dynię obieramy ze skórki i dodajemy do salatek. W szklance mieszamy łyżkę miodu, sok z połowy limonki oraz olej i ulubione zioła. Polewamy salatkę, wykańczamy ulubionymi kielkami i pestkami dyni.

WIĘCEJ W SOBOTNIM ODCINKU „DZIENNIKA ZE SMAKIEM” NA NASZEJ STRONIE INTERNETOWEJ I KANAŁE W SERWISIE YOUTUBE. PREMIEROWE ODCINKI CO SOBOTĘ O GODZINIE 11.

Przepisy prof. Jarosława Dumanowskiego

Jajecznica na niedzielę. Przepis ze Lwowa z 1827 roku

Jajecznica. Pokroiwszy w drobne i cieniutkie plasterki rybę wędzoną i obgotowaną, włoż w rondel lub patelnię, a dodawszy w miarę świeżego masła, zasmaż dobrze. To zrobiwszy wbij w garnek jaj ile potrzeba wymagać będzie, rozkłóć łoktuszką i osól w miarę, dodaj cokolwiek korzeni i tak przyrządzonymi jajami polej zasmażoną rybę, wymieszaj dobrze i zagotuj cokolwiek, tak jednak aby jaj niezbyt stwardniały.

Kaczka czy gęś? Odpowiedź z Podkarpacia z 1860 roku

Gęś lub kaczka jednakowym sposobem pieczona. Spraw gęś od kilku dni zabita i oskubana, poobcinaj szyjkę, skrzydełka, nóżki, wyjm wątróbkę i żołądek, to wszystko schowaj do innego użycia, jako to do zupy albo na potrawkę, którą się zwykle z śmietaną i kaszką perłową daje. Sam tylko tu-

lubek z gęsi wyczyść, wymyj, osól, napchaj w niego jabłek kwaskowatych, obranych i w ćwiartki pokrajanych, posypawszy bardzo mało majerankiem i angielskim korzeniem; włoż na brytwanę, podlej wodą i piecz w piecu przez półtorej godziny; albo jeżeli chcesz, przywiąż ją na rozeń, aby Ci nie spadła, i tak samo piecz, polewając masłem lub własnym jej smalcem, nie obsypując bułką; a gdy już ma dosyć, zdejm z rożna, rozbierz, ułóż na półmisku, jabłka daj na spód, gęś na wierzch, polej smalcem ściętym z niej i wydaj. Możesz ją także nadziać kasztanami albo kartoflami, z którymi tak samo postąpisz jak z jabłkami. Tym samym sposobem piecze się także kaczka, gdyż między tym drobiem to tylko jest różnica, że kaczka mniejsza a więc i mniej czasu do upieczenia jej potrzeba.

Szczaw na zimę

Sekret konserwowania przez zimę szczawiu do po-

traw i zup [koniec XVIII w.] Wziąć dwa przetaki szczawiu i trzeci trybuli, wypłukać dobrze w wodzie, rozelać na stole w cieniu, żeby z wody osecz tylko, poprzekrawać nożem, lecz niezbyt drobno, ogonki wprzód powyrzucawszy. Kwartę świeżego młodego masła rozpuścić w tygłu polewanym i ten szczaw w roztopione masło włożyć, na wolnym ogniu smażyć półtorej, aż się woda wysmaży, co próbując łyżką, łatwo poznać. Kilka gwoździków tłuczonych i soli proporcjonalnie do smaku wsypać, smażyć szczaw przestudzić i wygrzane naczynie ułożyć szklanne lub gliniane poliwanne, upakować szczaw jako najteższej, na wierszach kilka łyżek roztopionego masła wlać i dotąd nie zawiązywać, póki nie skrzepnie, konserwować go zaś trzeba w miejscu suchym i zimnym.

WIĘCEJ PRZEPISÓW, PORAD I INSPIRACJI NA AUTORSKIM PROFILU PROF. JAROSŁAWA DUMANOWSKIEGO FACEBOOK.COM/KUCHNIA STAROPOLSKA



INTRODANS



JAKUB MĘDRZYCKI



VANDEUTEKOM COLLECTIVE

FOT. MATERIAŁY ORGANIZATORA

Taniec i Młoda Polska

NA SCENIE Prezentacja najciekawszych artystów tańca współczesnego z Polski i zagranicy – to główny cel Międzynarodowych Spotkań Teatrów Tańca w Lublinie. 4 listopada rozpoczyna się już 28. edycja tego wydarzenia

W ramach MSTT regularnie pojawiają się w Lublinie zarówno artyści z ogromnym dorobkiem w dziedzinie tańca, światowej sławy kompanie i zespoły, jak m.in. Tanztheater Wuppertal Pina Bausch czy Bat-sheva Dance Company, ale także przedstawiciele środowisk awangardowych, działający niekiedy na pograniczu sztuk performatywnych, artyści debiutujący oraz wyznaczający nowe trendy w sztuce tańca. Tak będzie i tym razem. Program 28. MSTT wypełnią występy wyjątkowych arty-

stów na scenach Centrum Kultury w Lublinie, Teatru Starego, Centrum Spotkania Kultur i w Galerii Labirynt.

Dwie kompanie będą reprezentować scenę holenderską: Introdans ze swoim najnowszym repertuarem zatytułowanym „Heroes oraz Vandeutekom Collective, któremu przewodzi Patricia van Deutekom i którego tancerką jest znana już lubelskiej widowni Anna Mikuła.

Przedstawicielami sieci Aerowaves będą Yotam Peled and the Free Radicals z Niemiec oraz Benjamin Kahn z zespołem reprezentujący Belgię i Francję. Ukraińscy

artyści pojawią się w projektach międzynarodowych: we współpracy z Czechami zaprezentuje się Yana Reutova, a Daria Koval zatańczy obsypane nagrodami solo w choreografii Macieja Kuźmińskiego.

Hygin Delimat, polski artysta związany ze środowiskami tańca w Austrii i Holandii, poprowadzi tygodniowe „ChoreoLABorium”, w którym wezmą udział studenci z Holandii i Polski. Zobaczymy też „House Beating” autorstwa Hygina Delimata we współpracy z austriackimi artystami Anną Marią Chlebus, Volandem Szekely i Eliasem Choi-Buttingerem.



YANA REUTOVA

Inna Aslamowa (Białoruś) z zespołem wraca do Lublina ze spektaklem „Whispering the sun” w nowej odsłonie”. W ra-

mach modułu „Młoda Polska”, młodsze pokolenie choreografów będą reprezentować: Jakub Mędrzycki, Izabela Zawadzka, Be-

renika Woś, Natalia Drozd, Agnieszka Sikorska i Anastasiya Yembulayeva.

Dzięki wsparciu użyiskanemu z Programu KPO szereg wydarzeń festiwalowych będzie obecnych w Internecie w ramach projektu „MSTT w globalnej sieci”.

Bilety: 30-50 zł za spektakle w CK, Teatrze Starym i Galerii Labirynt. 100-150 zł za spektakle w Sali Operowej CSK. Bilety w kasie Centrum Kultury w Lublinie, przy ul. Peowiaków 12 oraz na mstt.pl i ck.lublin.pl.

Szczegółowy program na stronie mstt.pl.

(OPRAC. RAD)

Jazzowy listopad w Klubie Muzycznym CSK

MUZYKA 7 listopada wystąpi Maciej Tubis w zjawiskowym repertuarze Krzysztofa Komedy. Dwa tygodnie później: Mieczysław Szcześniak i Krzysztof Herdzin Trio w programie „Songs from yesterday”

Komeda: Reflections

Maciej Tubis swój styl wypracował prowadząc Tubis Trio, z którym nagrał cztery świetnie przyjęte przez krytykę i publiczność albumy. Po pracy z zespołem zdecydował się na solowy projekt, będący próbą zmierzenia się z repertuarem Krzysztofa Komedy. Na albumie „Komeda: Reflections” Tubis odcisnął indywidualne piętno na kompozycjach legendarnego kompozytora.

„Na przestrzeni ostatnich dziesięciu lat powstało tak wiele różnych płyt z muzyką Komedy, że zwyczajnie bałem się, żeby nie stworzyć czegoś, co zostanie uznane za wtórne. Chodziło też o samą trudność wynikającą z solowej gry na fortepianie. Dużo łatwiej zagrać w zespole, nawet w duecie, niż zaprezentować się z programem solowym. Dlatego sięgnąłem po syntezatory i nie bałem się pracy produkcyj-



nej, czyli np. nagrywania wielu ścieżek fortepianu” – mówi pianista.

Na płycie znalazło się miejsce dla legendarnej „Kołysanki Rosemary” w zaskakującej interpretacji. Ten, jak i kilka innych utworów („Nim wstał dzień”, „Le Départ”) zostały poszerzone o dodatkowe instrumentarium.

POCZĄTEK o godzinie 19. Bilety do nabycia na stro-

Maciej Tubis

nie internetowej CSK albo w kasie.

Mieczysław Szcześniak i Krzysztof Herdzin

Obaj panowie stworzyli wyjątkowy projekt z serii „Great American Songbook”. Pierwszy z nich (Mieczysław Szcześniak) zaśpiewał, a Krzysztof Herdzin wszystko



Krzysztof Herdzin i Mieczysław Szcześniak

FOT. MATERIAŁY ORGANIZATORA

stylowo zaaranżował. Obaj muzycy zawiesili sobie poprzeczkę bardzo wysoko ponieważ zdecydowali się na utwory z repertuaru największych. W programie koncertu znajdą się covery ulubionych piosenek obu artystów autorstwa: The Beatles, Rolling Stones, Billa Withersa, Davida Bowie’go, Erica Claptona, Stevie’go Wondera i Burta Bacharacha. Oba artystom

będzie towarzyszyła doskonała sekcja rytmiczna: Robert Kubiszyn (kontrabas) i Cezary Konrad (perkusja).

„Zrealizowaliśmy ten projekt nie po to, żeby zrobić coś lepiej, ale żeby przefiltrować te legendarne dla nas piosenki przez naszą wrażliwość.

„Songs From Yesterday” to spojrzenie na to, co dla nas było i jest ważne, inspirujące. Sięgnęliśmy po numery, które są kamieniami milowymi muzyki, ale bardzo ważne były też historie, które opowiadają” – objaśnia Krzysztof Herdzin.

Mieczysław Szcześniak nagrał osiem solowych płyt, na festiwalu w Sopocie zdobył nagrodę Bursztynowego Słowika, odebrał aż trzy Fryderyki. Krzysztof Herdzin jako jeden z nielicznych artystów z powodzeniem łączy działalność na polu muzyki klasycznej i jazzowej, filmowej oraz pop. Jest pianistą, aranżerem, dyrygentem, profesorem sztuk muzycznych. W różnych muzycznych rolach pojawił się na ponad dwustu płytach, z czego 19 pokryło się złotem a 5 platyną.

POCZĄTEK koncertu o godzinie 19. Bilety do nabycia na stronie internetowej CSK albo w kasie.

MG

HANDEL

**RZEŹNIA KUPI BYDŁO
POURAZOWE DO UBOJU Z
KONIECZNOŚCI TEL. 511 075
866, 662 396 670.**

09524L01-A

**KUPIĘ starocie i antyki -
obrazy, zegary, monety,
pamiątki wojenne, stare
książki, biżuterię i inne. Tel.
607 279 102.**

113924L01-A

SPRZEDAŻ

SPRZEDAM grób na
cmentarzu przy ul. Lipowej w
Lublinie. Tel. 503 534 061

101524L01-A

**HURTOWNIA Rowerów
Części rowerowych ZEN-POL
Hurt Detal duży wybór,
niskie ceny, zaprasza :
LUBLIN ul.Techniczna 4B
lok.11 tel. 81 381 20 12,
517-304-181**

116824L01-A

USŁUGI

WYWÓZ złomu, sprzętu
AGD, RTV, gruzu, mebli,
ubrań, sprzątanie piwnic,
strychów, garaży, domów
po lokatorach i zmarłych i
inne. Wycinka drzew,
podcinanie, karczowanie
koszenie i sprzątanie
działek, wywóz gałęzi,
prace rozbiórkowe (stare
domy, stodoły, komórki,
szklarnie itp.) . Mycie,
malowanie elewacji,
dachów itp.. Odśnieżanie
dachów, wywóz śniegu.
Całe województwo od 8 do
21, 514-299-106.

118624L01-A

NAPRAWA pomp wodnych,
hydroforowych, zatapialnych
Tel. 604200271

118524L01-A

USŁUGI BUDOWLANE

DOCIEPLANIE budynków

**szybko, tanio, solidnie. 502
053 214.**

014824L01-A

USŁUGI

WYKONAM

SPRZĄTANIE piwnic,
strychów, garaży, stodoł,
komórek, mieszkań, domów i
innych pomieszczeń. Wywóz
zbędnych rzeczy takich jak :
gruz, gałęzie, śmieci po
budowie i remoncie, okien,
złomu, desek, korzeni,
odpadów bio, mebli oraz
innych nie potrzebnych
rzeczy. Dodatkowo
zajmujemy się rozbiórką
wszelkich budynków. Swoje
prace oferujemy również w
zakresie wycinki oraz
podcinki drzew usuwania
korzeni, niwelacji
terenu, koszenia trawników,
przygotowanie działek pod
sprzedaż lub budowę,
karczowanie terenu o inne

prace. Działamy na terenie
całego województwa
lubelskiego, tel. 510538557

100924L01-A

ZDROWIE

EXPRESS-DENT
stomatologia, naprawa
protezy, protetyka, chirurgia,
implanty; ul. Hipoteczna 2,
tel. 81 743 62 60; ul.
Staszica 8, tel. 81 534 62
60; **BEZPŁATNE PROTEZY
zębowe bez kolejki w ramach
NFZ, ul. Staszica 8, Lublin,
tel. 603-593-654**

096724L01-C

**zamów swoje
ogłoszenie
drobne**

**tel. 81
46 26 820**



Dzwola, dnia 31 października 2024 r.

OGŁOSZENIE WÓJTA
GMINY DZWOLA

**O WYŁOŻENIU DO PUBLICZNEGO WGLĄDU PROJEKTU
MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY DZWOLA W OBRĘBACH
GEODEZYJNYCH KOCUDZA GÓRNA I KOCUDZA DRUGA,
ORAZ PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO
W/W PLANU**

Na podstawie art. 17 pkt. 9 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. 2024 r. poz. 1130), art. 67 ust. 3 ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 1688), oraz na podstawie art. 39 w związku z art. 54 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1094, z późn. zm.) w związku z Uchwałą Rady Gminy Dzwola Nr XLI/290/2023 z dnia 24 sierpnia 2023 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Dzwola w obrębach geodezyjnych Kocudza Górna i Kocudza Druga

**Wójt Gminy Dzwola zawiadamia
o wyłożeniu do publicznego wglądu miejscowego
planu zagospodarowania przestrzennego
Gminy Dzwola w obrębach geodezyjnych
Kocudza Górna i Kocudza Druga, wraz z prognozą
oddziaływania na środowisko**

wg podjętej ww. uchwały w dniach od 12 listopada 2024 r. do 5 grudnia 2024 r., w siedzibie **Urzędu Gminy Dzwola, Dzwola 168, 23 – 304 Dzwola** w pokoju nr 22 w godzinach pracy urzędu w poniedziałki w godz. 7.30-15.30, we wtorki w godz. 8.00 - 16.00 oraz od środy do piątku w godz. 7.30 – 15.30. Projekt planu w ww. terminie udostępniony będzie także w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy Dzwola pod adresem: <https://ugdzwola.bip.lubelskie.pl/> - zakładka zagospodarowanie przestrzenne. Informacje można uzyskać telefonicznie pod nr 15 875 22 15, oraz mailowo gospodarkaprzestrzenna@dzwola.eu i ePUAP https://epuap.gov.pl/wps/portal/strefa-klienta/katalog-spraw/profil-urzedu/ug_dzwola.

Dyskusja publiczna nad przyjętymi w projekcie planu rozwiązaniami odbędzie się w dniu 5 grudnia 2024 r. w siedzibie Urzędu Gminy Dzwola, Dzwola 168, 23 – 304 Dzwola, Sala Narad od godz. 10.00 do godz. 12.00 lub za pośrednictwem połączeń internetowych pod adresem: <https://events.teams.microsoft.com/event/775077ad-ee1a-40ee-a2f6-9a3cb088ad83@c9bc529f-918a-4665-affb-bdaf08209aad> lub telefonicznie pod nr 15 875 22 15.

Zgodnie z art. 15 ust. 11 ww. ustawy każdy kto kwestionuje ustalenia przyjęte w projekcie planu może wnieść uwagi odnośnie ww. dokumentacji w formie pisemnej do Wójta Gminy Dzwola na adres **Urzędu Gminy Dzwola, Dzwola 168, 23 – 304 Dzwola** oraz ustnie do protokołu lub za pomocą środków komunikacji elektronicznej bez konieczności opatrywania ich bezpiecznym podpisem elektronicznym, o którym mowa w ustawie z dnia 18 września 2001 r. o podpisie elektronicznym na adres gospodarkaprzestrzenna@dzwola.eu z dopiskiem „plan – zakaz zabudowy”, w nieprzekraczalnym terminie od dnia od dnia 12 listopada 2024 r. do dnia 23 grudnia 2024 r.

Uwaga powinna zawierać imię i nazwisko lub nazwę jednostki organizacyjnej, adres wnioskodawcy oraz oznaczenie nieruchomości, której dotyczy.

Jako wniesione na piśmie uznaje się również uwagi wniesione w postaci elektronicznej:

- opatrzone bezpiecznym podpisem elektronicznym, weryfikowanym przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu w rozumieniu ustawy z dnia 18 września 2001 o podpisie elektronicznym (Dz. U. 2013, poz. 262),
- opatrzone podpisem potwierdzonym profilem zaufanym ePUAP w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. 2013, poz. 235),
- za pomocą skrzynki elektronicznej podawczej, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne,

Uwagi i wnioski złożone po 23 grudnia 2024 r. zostaną pozostawione bez rozpatrzenia.

Informacja o przetwarzaniu danych osobowych znajduje się na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Gminy Dzwola: <https://ugdzwola.bip.lubelskie.pl>

in996

odwiedź nas na
www.dziennikwschodni.pl
facebook.com/dziennikwschodni
facebook.com/lubelskisport
Instagram
Twiter



dziennik
WSCHODNI.pl

Biuro Ogłoszeń

**Dziennika
Wschodniego**

dziennik

81 46 26 820

bi0027

WÓJT GMINY JABŁONNA INFORMUJE,

że zgodnie z art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2024 r., poz. 1145) na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy Jabłonna

podano do publicznej wiadomości,

na okres 21 dni, od dnia 31 października 2024 r.,

**wykaz nieruchomości (działka rolna) będącej własnością Gminy przeznaczanej
do dzierżawy dla dotychczasowego Dzierżawcy**

– część działki nr 554/1 o pow. 0,47 ha położonej w miejscowości Jabłonna Pierwsza.

in999

BURMISTRZ MIASTA BIŁGORAJA

podaje do publicznej wiadomości, że

w dniu 29.10.2024 r. na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Miasta Biłgoraja przy Placu Wolności 16 oraz na stronach internetowych Urzędu umbilgoraj.bip.lubelskie.pl zakładka obwieszczenia i www.bilgoraj.pl

**został wywieszony na okres 21 dni, Wykaz nieruchomości
mienia komunalnego przeznaczonego do sprzedaży
w drodze bezprzetargowej na rzecz użytkownika
wieczystego (dot. działki 33 ark. 40).**

in994

WÓJT GMINY UŚCIMÓW

informuje, że

na stronie internetowej BIP Urzędu Gminy Uścimów
<http://uguscimow.bip.lubelskie.pl> i na tablicy ogłoszeń Urzędu,
**znajduje się wykaz nieruchomości położonej
w miejscowości Krasne nr 1179/10 przeznaczonej
do sprzedaży w trybie bezprzetargowym.**

Szczegółowe informacje:

Urząd Gminy w Starym Uścimowie tel. (81) 8523033.
Wójt Gminy Uścimów
/-/ Eliza Smoleń

in995

AAA KALLA CAŁODOBOWE USŁUGI
www.kalla.lublin.pl **POGRZEBOWE**

**LUBLIN, UL. CMENTARNA 16
tel. 81 748 64 54, 602 475 176**

ZASILEK POGRZEBOWY WYPŁACAMY PRZED POGRZEBEM
Kremacje w 24 godziny • Poglębianie grobów • Ekshumacje
Sprzedaż grobów na cmentarzu na Majdanku
BEZPŁATNA CHŁODNIA W LUBLINIE

c24089

Stolica Kuwejtu	▼	Przywódca bandy, szajki Lider zespołu Czesław Śpiewa	▼	Z ciemną fryzurą	▼	Prototyp gramofonu	▼	„Światwa” policja	▼	Śmieszna historia	▼	Najgłębsze jezioro świata	▼	Majdan, bambetle	▼	Utwór poetycki liryczny	▼	Wartość bez doliczania podatku	▼	Samochód ciężarowy	▼	„Słodka ...” film B. Wildera	▼	Szeroka, długa wstęga	▼	Catherine ...-Jones		
►						Dwa ..., zabawa z piłką	19	Imię Campbell, modelki	►	Dawna nazwa Sri Lanki	►	Skok żywiąrza figurowego	►		24		Przevinienie sportowe	►	Ogłoszenie na słupie	►						8		
Pomyślny wynik działań	►	Ścinek dykty	►			Drugie jezioro w Europie	►		►			... Galilejska	►				Kieszonkowy lub A4	►	Ścierane z mebli	►								
►	13	Kierownik szychty	►				►			Papiery wartościowe	►	Ścięcie się z kimś o coś	►	Słowo kończące pacierz	►		Nad nią Irkuck	►		►								
Jezioro na Mazurach	►					Kopalina z odwiertu	►		25			Cel wyprawy Argonautów	►		10	Tam Festiwal Piosenki Włoskiej	►	Ogólnik, frazes	►	Listwa z podziałką	►			Danuta Siedzi-kówna (ps.)	►	Kończy-na psa		
Koteria, klika	►	Na monitorze komputera	►			Stan silnego podniecenia	►					Poczet, świta	►							Kasowy film Camerona	►	Uczestniczkireddyku	►	Wojsko tatarskie	►			
►						Rodzaj materia-lu; piłśń	►					Powab, piękno	►															
Cecha cyrkowego klauna	►						►	Odgłos stąpania	►	Normy społeczne	►	Syn Jakuba i Lei (Biblia)	►				T. ..., zespół rockowy	►			Umocnienie ziemne	►						
►	6					Stolica Iranu	►										Wyrzut-nia dla języko-znawcy	►	Człowiek słabowity	►	Dialekt, narzecz	►						
Dawna szyfornierka	►	Stawiany oskarżonemu	►								Album zespołu Lady Pank	►	Wracał do Itaki przez 10 lat	►	Wyścigi jachtów	►												
Dramat z Ofelią	►	Twórcą postaci Hucka Finna	►			Cołek, biskup płocki	►					górski, płynnie bystro	►	Muł na dnie rzeki, jeziora	23		Filmo-wa klatka	►	Korund lub kwarc	►								
►	1																											
Lewy dopływ Wisły	►	Mniejszy niż autokar	►	Przyjęcie bez tańców	►					Polifem (mit. gr.)	►									Plaster ryby lub mięsa	►	... 30, z Hermaszewskim	►	Niem. łódź podwodna	►			
►						Smażony na śniadanie	►	Tyson, były bokser	►	Ambulans w PRL-u	►			Zakręt korytarzowego	►	Lista, wykaz	►					Grzyb jadalny	►	Zatrask zamiast guzika	►	Biblijne miasto grzeszników	►	... Stępowski, aktor
Triumfalny w Paryżu	►											Japoński zapasnik	►	... przeciwlotnicze	►													
►	16																											
Feliks zwany Papą	►																											
Hodowlany z karpami	►	45. prezydent USA	►	Ma symbol W (fiz.)	►	Kąt, dach nad głową	5							Robert Lewandowski	►	Ang. hrabstwo z Dover	►											
►																												
Słynny most wenecki	►																											
►																												
Model z rodziny Fiata	►	Stan ze stolicą w Boise	►	Bill ... (Microsoft)	►	Kraj na Bliskim Wschodzie	►																					
Słynny plac w Paryżu	►																											
Hiszpańskie auto	►	Słynny Salvador z paletą	►																									
►																												
Martwa ..., to mordadela	►																											
Barani, denerwuje melomanów	►																											
►																												
																	</											

Litery z pól ponumerowanych od 1 do 25 utworzą rozwiązanie - humor z zeszytów szkolnych.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

Zasady gry: 1. Bez powtórzeń liczby 1-9 poziomo. 2. Bez powtórzeń liczby 1-9 pionowo. 3. Bez powtórzeń liczby 1-9 w komórce 3x3. W rozwiązaniu wystarczy podać układ liczb w prawym dolnym kwadracie 3x3.

		5			7	8		
			3					
				9				5
				4	2			7
	8		1					
6	9	2						
9				2	3			
7			8				2	
	6			5	9		3	4

1			8					
				3				
				7	9	3		
					5		4	8
	9		6					3
8		2						
4			1		8			
6		5			7			
	3		2	4			7	

Litery z pól z kropką, czytane rzędami, utworzą rozwiązanie - tytuł noweli.

1	2	3	4	5	6	7
●						
	●	8		9	●	●
		10				
		●				●
	●					
				●		

Wzdłuż linii pogrubionych:

2) Złotowłosy chłopiec. 3) ... genealogiczne, z historią rodu. 5) Dziwak, oryginał. 8) Niesnaski, swary. 9) Latinoamerykański – to np. salsa. 10) Rodzaj wyciągu narciarskiego.

Pionowo:

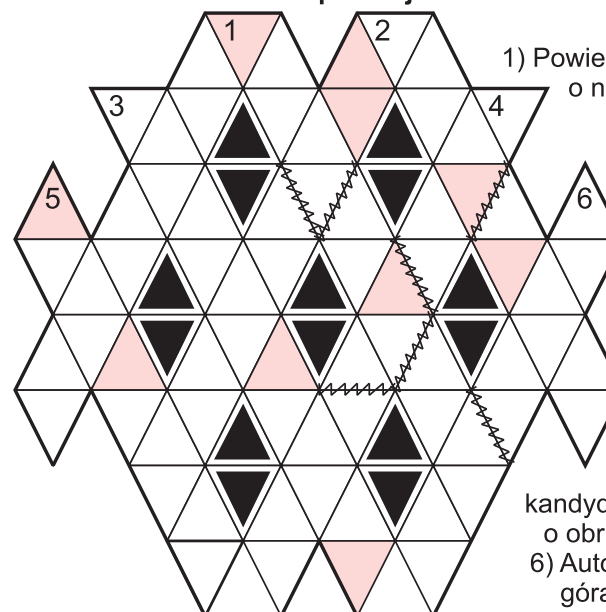
1) Stolica Wielkiej Brytanii. 2) Pisane przez braci Grimm. 3) Niewielki dom szlachecki. 4) Używane w lumpeksie. 5) Miasto nad Świdrem. 6) Marcin, artysta kabaretowy. 7) Majątek, dobytek (przepadek ...).

Każdy odgadywany wyraz (w nawiasie liczba liter) kończy się literą poprzedzającą określenie. Litery z pól z kropką, czytane rzędami, utworzą rozwiązanie - imię i nazwisko polskiego aktora.

A 10x10 grid with black and red markings. Black dots are at (2,8), (3,9), (4,2), (4,4), (4,6), (5,7), (6,3), (7,5), (8,8), and (9,9). A red 'A' is at (10,3) and a red 'Z' is at (7,7).

A) Mały obraz namalowany farbami wodnymi (9). B) Gąska z kapeluszem (5). C) ... Haber, Wiktor Zborowski w „C.K. Dezerterach” (5). Ć) Rybacka lub Internet (4). D) ... Safari, impreza dla kierowców (4). E) Należą do rzędu brodzących (6). F) Do wykrywania drgań skorupy ziemskiej (10). G) Dźwięk kończący rundę między linami (4). H) Tim, brytyjski aktor („Pulp Fiction”) (4). I) Dwóch się bije, a on korzysta (6). J) Nakrycie głowy zwijane ręcznie; turban (5). K) Coś, co rogowacieje (8). L) Tkanina na woalki, halki (4). Ł) Nakaz (do pracy, do wojska) (9). M) Sklepik przekupki (4). N) Grupa wybitnych naukowców (7). O) Papcio, ojciec (4). P) Kawałek porwanej koszuli (6). R) Gracz w drużynie koszykówki (6). S) Pisał kroniki (9). T) Dodatek do czerwonego barszczu (7). U) Wyspa japońska z Nagasaki (6). W) Hrabia w powieści „Wojna i pokój” (6). X) Dzielnica Nowego Jorku (5). Y) Pojemnik z lakierem do włosów (5). Z) Wyjście wojska z koszar (7). Ż) Autorytet, powaga (7).

Litery z kolorowych pól, czytane rzędami, utworzą rozwiązanie - tytuł przeboju Budki Suflera.



Prawoskośnie:

1) Powieść Harriet Beecher Stowe o niewolnictwie. 2) Składa się z prostych odcinków, ułożonych jeden za drugim, nieleżących na prostej. 3) Dział, zajmuje się badaniem roślin z minionych epok. 5) Płyn dodawany do prania lub płukania.

Lewoskośnie:

1) Samochwała (z częścią stopy w nazwie). 2) Spis kandydatów do senatu. 4) Inaczej o obrusie bardzo jasnej barwy. 6) Autor powieści „Czarodziejska góra” i „Doktor Faustus”.

WIRÓWKA. Litery w kolorowych polach, czytane prawoskrętnie od pola z kropką, utworzą rozwiązanie.

Prawoskretnie:

A) Baśniowy konik. B) Jan I ..., król Polski (1492-1501). C) Czynność wykonywana przed lustrem. D) Ceramiczne płytki podłogowe. E) Anna, tytułowa bohaterka znanej powieści. F) Imię lub stan w USA. G) Artysta cyrkowy na trapezie. H) Nauka o świecie roślin.

DWULITEROWA KRZYŻÓWKA

Pary liter od 1 do 5 tworzą rozwiązanie.

1		2	3	4	
	3	4			
		5			
6	7		8		9
1			10		5
				2	
11					

Pionowo:

1) Pojazd pomocy drogowej. 2) Wykaz błędów w książce. 3) Szeregowiec i bliźniak lub szklane ... („Przedwiośnie”). 4) Owalna bryłka masła. 7) Zespół pop-rockowy („Barcelona”). 8) ... na siedem fajerek (huczna). 9) Damski ciuch.

MAGICZNA KRZYŻÓWKA MOZAIKOWA

Litery w kolorowych polach, czytane rzędami, utworzą rozwiązanie - tytuł polskiego serialu.

A 6x6 grid of triangles. The top row of triangles is labeled A, B, C, D, E, F from left to right. The triangles are shaded in a repeating pattern: the top-left triangle of each 2x2 block is black, the top-right is red, the bottom-left is red, and the bottom-right is black. The labels A-F are placed in the top row of triangles. The grid is used to illustrate the concept of a 2D lattice and the relationship between the lattice and the Brillouin zone.

Poziomo i pionowo:

A) Flanca ~ Golfowe
lub minowe.
B) Przyjaźń (trzymać
z kimś ...) ~ Bazie.
C) Wokalista Raz, Dwa, Trzy.
D) Potocznie o kobiecie
potężnej, silnie zbudowanej.
E) Górski strumyk ~
Piolunówka.
F) Futro ze skórek
tchórzofretki ~
Dawne określenie
psotnika (z liter: nit+bzyk).

KARTKA Z KALENDARZA

1353

Olsztyn otrzymał prawa miejskie

1754

w Nowym Jorku założono Columbia University

1908

w Londynie zakończyły się IV Letnie Igrzyska Olimpijskie, w których wystartowało 2035 sportowców z 23 państw

1918

założono Polską Agencję Telegraficzną

1919

w Madrycie oddano do użytku pierwszą linię metra

1931

do służby wszedł okręt podwodny ORP Wilk

1961

urodził się Peter Jackson, nowozelandzki reżyser znany m.in. trylogii „Władca Pierścieni”

1993

w Kolonii otwarto Muzeum Czekolady

2011

Chiny wystrzeliły bezzałogowy statek kosmiczny Shenzhou 8

5:55

to czas trwania jednego z największych przebojów grupy Queen. Singiel „Bohemian Rhapsody” miał swoją premierę 31 października 1975 roku

Kiedyś do Ciebie wrócę

MUZYKA 15 listopada – to data premiery albumu podsumowującego 30 lat działalności Agnieszki Chylińskiej.

W tym roku artystka świętowała 30-lecie obecności na scenie podczas ogólnopolskiej trasy koncertowej zatytułowanej „Kiedyś do

Ciebie wrócę”. To było 8 koncertów z udziałem 80 000 publiczności. Płyta pod takim samym tytułem, który ukaże się za dwa tygodnie to zapis tych koncertów. Album powstał w limitowanym nakładzie, na CD oraz podwójnym winylu.

Wraz z premierą albumu, Agnieszka Chylińska ogłasza niespodziankę: 3 ostatnie koncerty na bis 30 lat. Na 2025 rok zaplanowano trzy dodatkowe koncerty w halach, zamykające ostatecznie jubileusz 30-lecia. Artystkę wraz z zespołem w składzie:

Maciej Mąka, Błażej Chochorowski, Oskar Podolski i Rafał Stępień, usłyszeć i zobaczyć będzie można: Gdańsku/Sopotu (ERGO Arena 11 kwietnia), Warszawa (COS Torwar, 24 kwietnia), Katowice (Spodek, 9 maja). Bilety na eбилet.pl.



FOT. SONY MUSIC

Szczęście i platformy wiertnicze



FOT. SKYSHOWTIME

**DO ZOBACZENIA** Osadzony w miasteczkach zachodniego Teksasu serial „Landman: Negocjator” to opowieść o poszukiwaniu szczęścia w świecie plat-

form wiertniczych. Fabuła została oparta na podcaście „Boomtown”: to historia opowiadana z dwóch perspektyw – pracowników naftowych i miliarderów,

którzy spowodowali przewrót mający zmienić klimat, gospodarkę oraz geopolitykę.

W roli głównej: Billy Bob Thornton. W serialu zoba-

czymy też Demi Moore, a gościnnie wystąpili: Jon Hamm, Andy Garcia i Michael Peña.

Producentem wykonawczym jest m.in. Taylor Sheridan, autor takich seriali jak

Yellowstone, Mayor of Kingstown czy Tulsa King.

Premiera serialu „Landman: Negocjator” w środę, 20 listopada, wyłącznie w serwisie SkyShowtime.

Brit Floyd w Polsce

MUZYKA Brit Floyd powracają na scenę z P.U.L.S.E; swoją największą trasą koncertową w historii, będącą uczczeniem i wiernym odwzorowaniem ostatniej trasy koncertowej Pink Floyd Division Bell Tour. To muzyka, pokaz laserów i świateł, słynny okrągły ekran, nadmuchiwane elementy scenografii i przedstawienia teatralne. Ponad dwu i półgodzinny występ zawiera klasyczne utwory Pink Floyd, w tym

„Dark Side of the Moon”, „The Wall”, „Wish You Were Here”, „Animals”, „The Division Bell”, „Meddle”. W 1994 roku trasa Division Bell Tour była najbardziej dochodową trasą koncertową w historii muzyki rockowej, w ramach której zespół zagrał dla ponad 5 milionów ludzi w 68 miastach.

W skład zespołu Brit Floyd wchodzi długoletni gitarzysta/wokalista i dyrektor muzyczny Damian Darlington,



FOT. PATRICK KEALEY

który brał udział już w ponad 2500 koncertach z muzyką Pink Floyd. Do grupy należą także Ian Cattell, Edo Scordo, czy zwycięzcy kanadyjskiego Idola Eva Avila. Do tej pory Brit Floyd zagrał ponad 1000 koncertów na całym świecie (od chwili premiery w Liverpoolu w Anglii w styczniu 2011).

W Polsce grupa wystąpi 7 listopada 2024 roku w ICE Kraków. Bilety na livenation.pl.